Poštni urad 9021 Celovec — Verlagspostamt 9021 Klagenfurt Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt Posamezni izvod 1.50 šil., mesečna naročnina 5 šilingov P. b. b.

SLOVENSKI vestnik

Letnik XXVI. Celovec, petek, 30. april 1971 Štev. 17 (1502)

PREZIDENTSKE VOLITVE V AVSTRIJI:

SOCIALISTIČNI KANDIDAT PONOVNO IZVOLJEN

Tokrat še znatno večja večina glasov za Franza Jonasa

Pri nedeljskih volitvah je bil za zveznega prezidenta ponovno izvoljen socialistični kandidat Franz Jonas, kateremu je uspelo pridobiti še znatno večje število glasov, kot jih je imel pri zadnjih volitvah leta 1965. Njegovo vodstvo pred ÖVP-jevskim kandidatom Waldheimom se je povečalo na okroglo 263.000 glasov ter pomenijo volitve nedvomno prepričljivo zmago tako za zveznega prezidenta Jonasa osebno kakor tudi za politične sile, ki so ga podpirale v boju za ponovno izvolitev. Ne nazadnje pa je bilo pri teh volitvah — vsaj posredno — izrečeno priznanje tudi sedanji socialistični vladi oz. politiki, ki jo uveljavlja socialistična stranka Avstrije.

Letošnji volilni boj, ki je potekal v precej drugačnih okoliščinah kot pri prejšnjih takih volitvah, je opozoril, da je družbenopolitični proces v Avstriji v marsikaterem pogledu prelomil z dosedanjimi „tradicijami". To v posebni meri velja za načelo tako imenovanega političnega ravnotežja, prav tako pa tudi glede „ustaljenosti" politične usmeritve določenih predelov in določenih slojev. Ne eno ne drugo danes ne velja več; za tiste, ki so morda še verovali v take nepremakljive resnice, pomeni izid nedeljskih volitev veliko presenečenje. Ponovna izvolitev socialističnega kandidata kljub temu, da zavzema socialistična stranka vodilne položaje hkrati tudi v legislaturi in eksekutivi, namreč prav tako predstavlja v politični miselnosti avstrijskega ljudstva novo vrednoto, kot pa dejstvo, da se je število glasov za socialističnega kandidata najbolj povečalo prav v tistih predelih Avstrije, ki jih je ÖVP nekdaj štela za svoje absolutne in nedotakljive domene.

Svoje posebnosti ima izid nedeljskih volitev nedvomno tudi na Koroškem, tukaj pa še posebej v južnem delu dežele. Čeprav je Jonas na Koroškem že leta 1965 dobil 58,26 odstotkov glasov, mu je tokrat uspelo ta delež še nekoliko izboljšati, in sicer na 58,42 odstotkov, medtem ko v državnem merilu znaša ta odstotek 52,79 odstotkov. **Še precej boljši pa je rezultat na dvojezičnem ozemlju Koroške, kjer je Jonas dobil kar 62,26 odstotkov glasov (leta 1965 je imel na tem ozemlju 60,46 odstotkov), medtem ko je delež ÖVP-jevskega kandidata nazadoval od 39,54 odstotkov leta 1965 na komaj 37,74 odstotkov pri letošnjih volitvah.** Tako je Južna Koroška torej tudi pri letošnjih prezidentskih volitvah prekosila celo Dunaj, ki z deležem 61,67 odstotkov glasov za socialističnega kandidata vodi med zveznimi deželami.

Ta nedvoumna in prepričljiva odločitev na našem ozemlju priča o politični zrelosti in odgovornosti našega ljudstva. Izid volitev namreč kaže, da se koroški Slovenci niso pustili begati od nekoliko čudno pojmovane in še bolj čudno prakticirane „nevtralnosti" Narodnega sveta; prav tako pa tudi niso nasedli propagandi kladivarskih mladostnikov, ki niso šli le od svojega „odkrivanja skritih konfliktov" narodnostnega značaja na povsem strankarskopolitično področje, marveč so se poslužili tudi oblik, od katerih se je treba distancirati z vso odločnostjo. Na jasni in zrelo odločitvi velike večine koroških Slovencev tudi ne more spremeniti dejstvo, da se je na našem ozemlju število neveljavnih glasov nekoliko povečalo. Delno gre pri teh nedvomno za slovenske volivce, predvsem za tiste, ki se ob nejasnih stališčih NskS niso več ravnali po siceršnji usmeritvi, za socialističnega kandidata pa se zaradi starih vezi na drugo stran le še niso mogli odločiti.

Izid volitev na našem ozemlju pa kaže še drugo značilnost: medtem ko v državnem merilu računajo, da se je 60 odstotkov FPÖ-jevskih volivcev odločilo za Waldheima in le 40 odstotkov za Jonasa, je iz analize številk v dvojezičnih občinah razvidno, da so se pristaši FPÖ tukaj še v znatno večji meri odločili za ÖVP-jevskega kandidata. To pomeni, da je tudi pri teh volitvah prišlo do jasne ločitve duhov, da so za socialističnega kandidata brez razlike narodnosti ali jezika glasovali vsi tisti, ki si iskreno želijo nadaljnji napredek in mirno sožitje v deželi.

Ponovna prepričljiva odločitev Južne Koroške — ki jo je posebej s priznanjem ugotovil tudi deželni glavar Sima — razumljivo nalaga socialistični stranki v deželi in državi še večjo odgovornost tudi v manjšinskem vprašanju. Zato pričakujemo, da bo izpolnjeno zaupanje, ki smo ga koroški Slovenci z glasovnico v roki izrekli socialističnemu kandidatu in preko njega socialistični stranki ter njeni politiki.

OB PRVEM MAJU

prazniku mednarodne solidarnosti

Mnogi mislijo, da 1. maj danes nima več svoje upravičenosti, da nima več pomena, kot ga je imel nekdaj kot mednarodni praznik dela.

Gotovo: mrsikaj se je spremenilo od takrat, ko je bil 1. maj proglašen za borbeni dan delavstva v spomin na tragično manifestacijo chicaških delavcev leta 1867. Marsikaj in marsikje je postalo boljše, bolj pravično, bolj enakopravno in enakovredno. Delavci v večini držav so si priborili določene pravice, tu več, tam manj; danes delavec ni več objekt izkoriščanja, marveč postaja čedalje bolj subjekt svojih pravic, postaja v tej ali oni obliki sooblikovalec in — kakor na primer v Jugoslaviji — samoupravljavec.

Ampak zaradi tega 1. maj še nič ni zgubil na svojem pomenu, na svoji upravičenosti. Nasprotno, zdaj šele ga moremo v resnici obhajati kot praznik, ko se lahko veselimo priborjenih pravic in izbojevanih svoboščin, ko delovni človek lahko participira na dobrinah, ki jih ustvarja, katere pa so nekdaj bile privilegij majhne peščice premožnežev, medtem ko se je morala velika večina ljudi zadovoljevati z drobtinicami, ki so padle z mize bogatinove.

Zato je 1. maj danes resnični praznik dela in hkrati tudi dan, ki nas spominja, da moramo skrbno in ljubosumno čuvati pridobitve boja zadnjih desetletij. Prav tako pa nas ta dan opominja, da je tudi v današnjem svetu še ogromno krivic, neenakopravnosti, izkoriščanja in zapostavljanja. Iz tega vidika je 1. maj tudi praznik mednarodne solidarnosti, ki povezuje ljudi ne glede na barvo kože, narodno pripadnost ali jezik. Povezuje jih v skupnem boju za resnično človečenje človeka, v boju za medčloveške in mednarodne odnose v duhu medsebojnega spoštovanja in razumevanja, na osnovah prave in vsestranske enakopravnosti, v pogojih svobode in trdnega miru.

Naj bo zapostavljanje socialnega ali nacionalnega značaja, naj bo diskriminacija v gospodarskem ali političnem smislu — vedno gre za kršenje načela o enakopravnosti in enakovrednosti človeka. Za to enako vrednotenje vseh ljudi se delovni človek poteguje povsod v svetu, solidarno združen v skupnem boju, katerega simbol je 1. maj!

Slovenski narod proslavil 30-letnico OF

Z najrazličnejšimi prireditvami, ki so bile po vsej Sloveniji, je slovenski narod v zadnjih dneh proslavil 30-letnico ustanovitve Osvobodilne fronte, tiste vseljudske organizacije, ki je združila Slovence v najtežji dobi njihove zgodovine ter jih vodila v junaškem boju za svobodo.

Osrednja prireditev v okviru teh proslav je bila nedvomno slovesna seja republiške konference SZDL Slovenije ta ponedeljek v veliki dvorani republiške skupščine v Ljubljani, katere so se udeležili poleg zastopnikov iz cele Slovenije tudi predstavniki koroških in primorskih Slovencev. Poseben poudarek slavnosti pa je dajala navzočnost predsednika SFR Jugoslavije Josipa Broza Tita in njegove soproge Jovanke; prav tako pa so bili navzoči tudi Edvard Kardelj, predsednik jugoslovanske vlade Mitja Ribičič, predsednik republiške skupščine SR Slovenije Sergej Kraigher, predsednik slovenske vlade Stane Kavčič ter mnogi vodilni politični in družbeni funkcionarji.

Na seji, ki so ji predsedovali poleg predsednika republiške konference SZDL Janeza Vipotnika nekdanji ustanovitelji OF slovenskega naroda Josip Vidmar, dr. Aleš Bebler, Tone Fajfar, Josip Rus in Boris Ziherl, so podelili 40 zlatih priznanj OF za leto 1971. Priznanje je prejelo devet ustanoviteljev OF in 23 nekdanjih aktivnih članov OF in danes aktivnih članov SZDL iz Slovenije, pet zaslužnih narodnih delavcev iz zamejstva in tri družbeno politične organizacije — nekdanja Protifašistična fronta žena, Rdeči križ in Zveza mladine Slovenije. Med odlikovanci iz zamejstva sta tudi Janez Weiss in Andrej Sienčnik, ki sta priznanje prejela za osvobodilno, politično in kulturno delo med koroškimi Slovenci.

Po slavnostni seji je bil v prostorih skupščine sprejem, na katerem se je tudi predsednik Tito še nekaj časa pomudil med udeleženci slavja. Med drugim se je zadržal v prijateljskem pomenku tudi s predstavniki koroških in primorskih Slovencev ter se zanimal za njihovo življenje in delo.

Predsednik SZDL Janez Vipotnik je na seji uvodoma poudaril, da je slovenski narod zamisli, ki so bile pred tridesetimi leti zapisane v programu Osvobodilne fronte, na različne načine, vendar nepretrgoma uresničeval. To bo nadaljeval tudi pri sedanji izvedbi ustavnih sprememb, pri čemer „je delovnim ljudem Slovenije bolj kot kdajkoli jasno, da si je boljšo prihodnost mogoče zaslužiti in jo graditi le s trdim in umnim delom, ter v družbi, bratski skupnosti vseh narodov in narodnosti Jugoslavije.

Slavnostni govor je imel nekdanji predsednik Osvobodilne fronte slovenskega naroda Josip Vidmar. Na začetku je poudaril, da je z ustanovitvijo OF slovenski narod v celoti zavestno in odločno priznal za svoje politično vodstvo komunistično partijo. Kot vsenarodno politično gibanje je fronta pod vodstvom partije dobojevala osvobodilni in revolucionarni boj in se v novi državi pod istim vodstvom posvečala novim nalogam, kakor jih je na dnevni red javnega snovanja postavljal proces organiziranja in utrjevanja novega življenja.

Govornik je potem orisal povojno vlogo Osvobodilne fronte, ki se je pozneje preimenovala v Socialistično zvezo delovnega ljudstva in je v vseh teh letih toliko prispevala v boju za razne preosnove, kot na primer za podržavljenje proizvodnih sredstev vključno agrarne reforme, proti pritisku kominforme in proti birokratizmu ter za uveljavljanje čim širše demokracije v javnem življenju.

Pa tudi danes so — kakor je ugotovil Josip Vidmar — pred Socialistično zvezo pomembne naloge, kajti nobenega dvoma ne more biti, da je sedanji zgodovinski trenutek nenavadno pomemben in dalekosežno važen. Ustavne spremembe, ki so v pretresu, pomenijo v bistvu temeljito spremembo državnega ustroja. „Poslej se bomo skoraj v vsem upravljali sami in sami bomo odločali o številnih vprašanjih našega življenja od političnega in gospodarskega pa do kulturnega. Za svoje ravnanje bomo odgovarjali samo sebi, vendar pa tudi naši zgodovini, ki jo bomo za bodoče čase oblikovali sami, in to do take mere, kakor je še nismo doslej nikoli. Skratka, postali bomo resnično samoupraven narod, ki si bo svojo notranjo upravo zgradil in izvedel sam in ki bo svoj življenjski prostor uredil popolnoma po svojem okusu, v skladu s svojo naravo in s socialističnimi načeli, za katere se je odločil."

Govornik je nato poudaril, da se pred slovenskim narodom odpira možnost za življenje na novi in pomembni višji ravni, na ravni neodvisnega državnega naroda, ki se le v nekih predelih suverenosti prostovoljno odreka svojim pravicam v korist skupnosti, v kateri hoče živeti zaradi usodne geopolitične in zgodovinske povezanosti z drugimi jugoslovanskimi narodi. „Sedanji zgoddovinski trenutek ne zahteva od nas navdušenja in poleta, temveč zavest in presojo. Vse, kar je pred nami, nas opozarja na izredno važnost časa, v katerem živimo in ki nam postavlja vrsto zahtev, kakršnih nam od leta 1941 še ni postavljal noben drug čas. Kajti gre nam za resnično neodvisnost, za resnično našo slovensko neodvisnost v jugoslovanski skupnosti, kar nas mora hkrati navdati z zanosom in poletom, kakršna smo mogli v svoji dovolj dramatični preteklosti doživljati samo še tedaj, ko je šlo za naš biti ali ne biti, se pravi v junaški dobi naše Osvobodilne fronte."

Vabimo Vas na

GRAŠKI SPOMLADANSKI VELESEJEM

ki bo od 30. aprila do 9. maja 1971

1921 razstavljavcev iz Avstrije in iz 34 drugih držav

- Vse za gospodinjstvo in stanovanjsko opremo
- Gradbeni stroji in gradbeni material
- Oprema za gostinstvo in turizem
- Razstava kmetijskih strojev in pitanega goveda

Prezidentske volitve v številkah

Po večmesečnem volilnem boju so zadnjo nedeljo spregovorili odločilno besedo volivci, ki so z glasovnicami odločili, kdo bo v prihodnjih šestih letih zavzemal najvišje mesto v Avstriji. Socialistični kandidat, dosedanji zvezni prezident Franz Jonas, je dobil 2,488.371 glasov, to je 52,79 odstotkov, medtem ko je bilo za ÖVP-jevskega kandidata dr. Kurta Waldheima oddanih 2,225.369 (ali 47,21 odstotkov) glasov. S tem je odločitev volivcev izpadla povsem prepričljivo, saj je dobil ponovno izvoljeni zvezni prezident Jonas daleč nad četrt milijona glasov več kot njegov protikandidat.

Nedeljske volitve pa so pri tej nedvoumni odločitvi prinesle tudi marsikatero presenečenje. To velja zlasti za tiste zvezne dežele, v katerih po stari tradiciji vodi ÖVP — namreč Predarlsko, Tirolsko in Solnograško, prej pa tudi Zgornjo Avstrijsko. Ravno v teh deželah je namreč socialistični kandidat najbolj izrazito povečal delež svojih glasov: na Predarlskem od 29,88 odstotkov v letu 1965 na letošnjih 40,8 ostotkov (obratno pa je seveda delež glasov za ÖVP-jevskega kandidata nazadoval od 70,12 odstotkov na 59,18 odstotkov); na Tirolskem od 34,54 odstotkov na 39,92 odstotkov pri Jonasu (pri Waldheimu od 65,46 odstotkov na 60,08 odstotkov), na Solnograškem pa od 47,03 odstotkov na 49,88 odstotkov (obratno od 52,97 odstotkov na 50,12 odstotkov). V teh treh deželah je ÖVP-jevski kandidat tokrat še uspel zbrati več glasov kot njegov nasprotnik, medtem ko mu na Zgornjem Avstrijskem to ni več uspelo; tam se je delež glasov za Jonasa povečal od 48,79 odstotkov na 51,09 odstotkov, delež glasov za ÖVP-jevskega kandidata pa je nazadoval od 51,21 odstokov na 48,91 odstotkov.

Podoben razvoj kot na Solnograškem je bil zabeležen tudi še na Nižjem Avstrijskem (delež glasov za socialističnega kandidata se je povečal od 47,9 % na 49,4 % in je torej večina za ÖVP-jevskega kandidata le še zelo pičla), v vseh ostalih deželah pa je socialističnemu kandidatu uspelo, svoje dosedanje vodstvo še okrepiti. To velja zlasti za Dunaj, kjer se je delež glasov za Jonasa povečal od 58,72 % na 61,67 ‰. Na drugem mestu je Koroška, kjer je bilo za socialističnega kandidata oddanih 179.776 ali 58,4 odstotkov glasov (leta 1965: 170.437 ali 58,3 %), za ÖVP-jevskega kandidata pa 127.974 glasov, to je 41,6 % (leta 1965: 122.108 ali 41,7 %). Na Gradiščanskem se je delež glasov za Jonasa povečal od 50,46 % na 51,99 % (delež glasov za Waldheima je padel od 49,54 odstotkov na 48,01 odstotka), na Štajerskem pa od 51,69 % na 51,93 % (obratno od 48,31 % na 48,07 odstotkov).

Pri izidu volitev na Koroškem je nedvomno zanimivo pogledati, kako so se volivci odločili v dvojezičnih okrajih. V okraju Celovec-podeželje je bilo za socialističnega kandidata Jonasa oddanih 27.052 glasov (leta 1965: 25.242), za ÖVP-jevskega kandidata pa 18.727 (leta 1965: 17.687); v okraju Beljak-podeželje za Jonasa 29.377 (leta 1965: 28.327), za Waldheima 15.192 (leta 1965 za Gorbacha 14.349); v okraju Velikovec za Jonasa 13.957 (12.729), za Waldheima 9633 (10.065) in v okraju Šmohor za socialističnega kandidata 5542 (5623) in za ÖVP-jevskega kandidata 6257 (6065) glasov.

V naslednji razpredelnici pa objavljamo izid volitev po dvojezičnih občinah, pri čemer za primerjavo navajamo poleg rezultatov prezidentskih volitev 1965 tudi še izid lanskoletnih državnozborskih volitev.

	prezident. volitve 1971			prezident. volitve 1965			državnozborske volitve 1. 3. 1970				
Občina	Jonas	Waldheim	nevelj.	Jonas	Gorbach	nevelj.	SPÖ	ÖVP	FPÖ	KPÖ	DFP
Bekštanj	2355	1225	87	2199	1191	82	2202	1128	125	39	6
Bilčovs	463	348	20	378	352	21	403	340	46	8	—
Bistrica na Zilji	201	199	7	196	192	10	193	211	11	—	1
Bistrica pri Pliberku	771	389	46	659	428	35	716	418	30	18	3
Bistrica v Rožu	786	330	20	739	367	28	725	327	39	13	1
Blače	109	173	8	109	189	19	95	172	21	2	1
Borovlje	3058	1405	92	3014	1355	88	2862	1175	221	94	10
Brdo	423	376	10	438	349	11	440	314	30	3	1
Čajna	865	460	14	841	456	21	805	346	117	24	1
Djekše	307	242	15	301	300	10	383	261	47	1	2
Dobrla vas	1836	1113	58	1594	1160	59	1766	1086	93	30	7
Galicija	545	353	32	534	351	23	527	353	19	9	1
Globasnica	399	321	46	344	392	23	347	365	21	9	4
Goriče	231	119	1	204	124	2	211	134	6	1	—
Grabštanj	787	573	28	700	530	44	678	559	109	8	2
Grebinj	796	940	20	717	885	37	701	830	160	11	3
Hodiše	557	275	28	491	317	13	503	259	46	5	1
Kostanje	370	246	67	347	250	31	286	170	155	17	1
Kotmara vas	878	419	42	793	390	25	828	381	56	22	2
Ledince	498	319	27	430	323	26	439	281	53	4	4
Loga vas	854	509	37	872	490	33	759	374	156	25	2
Marija na Zilji	876	508	25	814	515	29	782	427	86	17	3
Medgorje	291	194	11	267	182	13	280	180	12	—	—
Otmanje	206	198	5	218	138	11	200	147	33	—	—
Otok	304	359	18	357	385	17	263	346	29	3	1
Pliberk	1202	989	91	1088	1069	46	1151	1003	101	10	7
Podklošter	2932	1352	94	3030	1335	93	2610	992	245	134	1
Pokrče	644	447	30	561	367	33	605	374	88	3	3
Radiše	132	106	24	128	104	14	130	97	18	2	1
Rožek	415	251	13	371	290	6	354	210	63	2	1
Ruda	465	357	13	436	348	19	402	329	66	11	1
Sele	300	184	23	255	221	38	294	178	1	2	—
Slovenji Plajberk	154	94	20	144	117	8	134	86	5	14	—
Straja vas	314	215	13	331	191	9	288	217	17	2	5
Suha	352	334	22	342	334	28	368	295	30	8	3
Svetna vas	299	185	21	303	179	23	282	165	21	16	1
Škocijan	1254	870	76	1127	947	65	1140	793	97	11	1
Škofiče	766	306	16	670	320	7	711	266	30	8	2
Šmarjeta v Rožu	375	255	21	341	307	8	337	279	17	12	2
Štefan na Zilji	590	303	19	601	340	15	549	299	37	6	—
Št. Jakob v Rožu	1817	719	89	1666	821	55	1627	749	98	54	3
Št. Peter na Vašinjah	624	248	15	550	294	13	570	254	32	5	2
Št. Tomaž	497	406	12	468	362	11	479	360	56	1	4
Teholca	703	341	35	744	384	18	663	306	57	5	—
Tinje	301	193	29	231	190	21	232	159	76	—	—
Trdna vas	454	274	19	378	203	11	414	223	53	10	1
Važenberk	818	632	31	771	624	31	793	545	95	7	1
Velikovec	1298	1094	49	1134	1094	63	1221	893	247	10	9
Vernberk	1265	638	33	1182	567	44	1169	493	175	18	1
Vetrinj	1547	889	67	1351	747	65	1358	702	215	23	11
Vovbre	396	405	21	390	400	14	358	405	39	11	1
Vrba	1205	1095	49	1213	1153	51	1014	761	273	20	4
Železna Kapla-Bela	1532	613	44	1555	635	31	1444	608	51	61	2
Žihpolje	348	360	25	293	332	23	300	324	43	5	—
Žitara vas	864	339	46	745	410	20	807	367	17	7	—
Žrelec	1328	574	53	954	447	29	1233	498	77	21	5
Beljak-mesto	14.438	8981	485	13.967	8617	593	12.892	7129	2016	444	71
Celovec-mesto	26.695	22.194	1145	24.896	20.941	1492	23.584	18.411	4397	712	106

PO ŠIROKEM SVETU

WASHINGTON — Nad četrt milijona ljudi se je zbralo zadnjo soboto in nedeljo pred Belo hišo v Washingtonu, da bi protestirali proti krivični vojni v Indokini. Zahtevali so, da se naj Amerika takoj umakne z bojišč v Vietnamu, Kambodži in Laosu. Manifestacije se je udeležilo tudi veliko število vietnamskih veteranov, ki so svoja odlikovanja, ki so jih dobili zaradi udeležbe v vojni, demonstrativno pometali pred Belo hišo. Organizatorji so napovedali za ta teden še občutnejše demonstracije.

MOSKVA — V petek ob 2,54 po moskovskem času so v Bajkonuru izstrelili vesoljsko ladjo Sojuz 10. s tremi avstronavti, komandantom Vladimirjem Šatalovim, navigatorjem Aleksejem Jelisejevim in konstruktorjem Nikolajem Rukavišnikom. Avstronavti so Sojuz 10 priključili k avtomatski vesoljski postaji Saljut, ki je že nekaj časa krožila okoli Zemlje. Po 48 urah v vesolju je Sojuz s tremi kozmonavti zopet pristala v Karagandi v Sovjetski zvezi.

LJUBLJANA — Predsednik francoske vlade Chaban-Delmas je v soboto ponoči odpotoval iz Brnika nazaj v Francijo. Chaban-Delmas se je tri dni mudil v Jugoslaviji, kjer se je z vladnimi organi pogovarjal o bilateralnih problemih. Zadnji dan svojega obiska je bil v Sloveniji, kjer ga je sprejel predsednik izvršnega sveta Stane Kavčič. V skupnem poročilu o rezultatih razgovorov je rečeno, da se obča stališča obeh držav zelo ujemajo, da si bosta vladi prizadevali pospešiti trgovsko menjavo in industrijsko kooperacijo. Pogovarjali so se tudi o važnih mednarodnih problemih. Chaban-Delmas je prvi francoski predsednik vlade, ki je obiskal Jugoslavijo po drugi svetovni vojni. Med obiskom francoskega vladnega predsednika Chaban-Delmasa v Ljubljani je manjša skupina študentov v imenu idej „pariškega maja 1968" demonstrirala zoper njegov obisk. Milica jih je s silo stlačila v prvo vežo. Izvršni odbor študentov LVZ se je v odprtem pismu solidariziral z manifestanti.

KIEL — Pri deželnozborskih volitvah v Schleswig-Holsteinu zadnjo nedeljo je CDU močno pridobila predvsem na račun neonacistične stranke NPD. CDU je dobila 51,7 % vseh glasov in ima s tem absolutno večino. SPD je nekaj pridobila in ima zdaj 32 mandatov (CDU: 40). Značilno je, da je CDU pridobila tiste 4 mandate, ki jih je izgubila NPD. Občutno izgubo je utrpela tudi FDP, ki v deželnem zboru ni več zastopana.

SOFIA — 10. kongres bolgarske KP se je v nedeljo končal. Volitve v centralni komite niso prinesle nič novega. Todor Živkov je ostal prvi sekretar centralnega komiteja. Kongres je med drugim sprejel nov partijski program.

ASUNCION — Avstrijskega honorarnega konzula v Paragvaju, dr. Richarda Aignerja, so v nedeljo našli mrtvega v njegovem uradu. Po policijskem poročilu ga je nekdo zadavil iz do zdaj še neznanih razlogov.

ANKARA — Turška vlada je od torka naprej razglasila izredno stanje za celo Turčijo. Zaenkrat bo to izjemno stanje trajalo mesec dni. Tozadevni sklep so objavili po kabinetni seji, ki se je bavila z varnostnimi vprašanji in z zadnjimi študentskimi akcijami. Deloma pa je ta sklep tudi v zvezi z bližnjim obiskom ameriškega zunanjega ministra Rogersa in njegovega britanskega kolega Douglas-Homea, ki prideta v Ankaro na zasedanje Cento-pakta.

WASHINGTON — Ameriški zunanji minister William Rogers je v ponedeljek odpotoval preko Londona, kjer se bo udeležil konference SEATO, v Ankaro. Iz Ankare se bo podal v Kairo in v TelAviv, kjer upa, da bo mogel prispevati k rešitvi bližnjovzhonega vprašanje. Rogers je prvi ameriški zunanji minister, ki bo po letu 1953 obiskal to področje.

BONN — Kölnski profesor Rubin, ki je znan po svoji desničarski usmerjenosti, in njegov asistent sta se spet pojavila. Pretekli teden se je namreč zvedelo, da so ju ugrabili „levi ekstremisti." Kakor sta zdaj priznala, sta se le sama skrila, da bi z „ugrabitvijo levih ekstremistov" vplivala na deželnozborske volitve v Schleswig-Holsteinu.

OB 90-LETNICI SMRTI JOSIPA JURČIČA:

JURČIČEV „JURIJ KOZJAK" KMALU V 50 JEZIKIH

Dne 3. maja bo minilo 90 let od Jurčičeve smrti, enega izmed tistih slovenskih pisateljev, katerih dela so prevedena v številne tuje jezike in tako dostopna mnogim narodom. V doglednem času dobimo knjigo, v kateri bo obdelana vsa snov zgodbe Jurčičeve povesti JURIJA KOZJAKA in njenih 50 prevodov v rajrazličnejše jezike, obenem pa zgodbe, kako je širni svet spoznal potom te povesti Slovenijo in naš slovenski narod. Mnoga zanimiva pisma pričajo tudi, kako velik je vpliv slovenskih rojakov za spoznavanje kulturnih vrednot v širokem svetu, brez vsakega vmešavanja politike.

Koliko je doslej tiskanih prevodov JURIJA KOZJAKA? V francoščini že štiri izdaje, v italijanščini dve, ter nemška, hrvaška, poljska, grška, portugalska, latinska, češka in angleška, kitajska pa razmnožena v sto izvodih. Potem v podlistkih še vietnamski prevod, litvanski, retoromanski v Švici, francoski v Kanadi in v Švici, nemški tudi že trikrat v Švici, armenski v Parizu, hrvaški v Železnem/Eisenstadt in arabski. V raznih uredništvih čakajo na tisk še španski prevod, albanski, romunski, srbski, holandski, madžarski, japonski, esperanto, tigrinski (abesinski), kyniarwanda (afriški) in madagaskarski. Pripravljeni so tudi že ruski, ukrajinski, makedonski, lužiškosrbski, bolgarski, slovaški, katalanski, baskovski, beloruski, amarico (drugi abesinski jezik), danski, norveški, švedski, finski, turški, hebrejski, bengalski, irski, korejski in malteški prevod. V Mariboru pa pripravlja pisatelj F. S. svoj doktorat iz sanskrita in hindu-jezikov ter obenem urejuje prevod JURIJA KOZJAKA tudi v teh jezikih. In še v provansalskem, bretonskem in ladinskem narečju pripravljajo prevode te naše priljubljene ljudske povesti, ki nosi slovensko ime v široki svet.

Zanimivost zase je tudi, da so medtem že umrli kardinali, kitajski Tien, švicarski Beno Gut, španski (katalanski) Anselm Albareda in francoski Richaud napisali svoja priporočila in predgovore in prav tako Tisserant za francosko četrto izdajo, Lercaro za tretjo italijansko izdajo (v tisku) in Fernando Cento, velik prijatelj dr. Ferdinanda Kolednika, za portugalsko ter obenem italijansko tretjo izdajo. Tudi bivški lillski škof kardinal Achille Lienart je pisal svoja priporočila za francoske izdaje. Razni azijski in afriški škofje so za svoje prevode napisali predgovore, ki nosijo slovensko ime v mnoge dežele sveta.

Znani pregovor in stara latinska resnica: Nemo propheta in patria sua, je tudi za nas Slovence prav značilen. Nihče ni prerok v svoji domovini, ali: domačina pač malokdo posluša, ga ne ceni. Tudi pri povesti o JURIJU KOZJAKU je ta resnica značilna. Koliko je rojakov, ki ne pomislijo, da je 19-letni Jože Jurčič vtaknil pod podobo Ciganov in Turkov premnogo nemških in laških in še toliko nenasitnih „lačnežev" slovenske krvi ... Le kdor pomisli, koliko truda in osebnih žrtev ne glede na včasih težke stroške je treba za vsako slovensko knjigo v tujem jeziku, bo znal ceniti delo teh redkih, na žalost vse preredkih prevajalcev iz slovenskega v tuje jezike. Treba je res zvrhane mere idealizma, da spraviš prevode slovenskih knjig v široki svet. Med tiste, ki so na tem področju posebno požrtvovalni, nedvomno sodi tudi dr. Ferdinand Kolednik, kateremu je zlasti pri srcu Jurčičev JURIJ KOZJAK.

Novi oddajnik na Dobraču

Prihodnjo jesen, in sicer sredi septembra, bodo na Dobraču pri Beljaku odprli novo veliko oddajno postajo, ki bo prevzela funkcije dosedanjega oddajnika na Krofasti gori (Pyramidenkogel) in bo celo Koroško oskrbovala s programi avstrijskega radia in televizije. Oskrba z vsemi petimi programi (Ö 1, Ö R in Ö 3 ter FS 1 in FS 2) sicer še ne bo stoodstotna, pač pa jo bodo do leta 1973 zvišali na ok. 90 odstotkov. Oskrba s 1. televizijskim sporedom bo razširjena od 79,6 na 86,3 %, pri 2. TV-sporedu od 28,1 na 69,5 %, oskrba z UKW-sporedom oz. Ö 3 pa bo narasla od 75,4 na 90,1 odstotka.

Stroški za oddajnik na Dobraču bodo znašali okoli 70 milijonov šilingov, dela pa bodo zaključena eno leto pred napovedanim rokom.

V okviru preureditve celotnega oddajnega sistema so ta teden začeli s poskusnimi oddajami in potrebnimi meritvami, ki bodo trajale do konca maja. To bo v nekaterih primerih privedlo do slabšega sprejema ali pa sprejema sploh ne bo. Prizadeta bo cela Koroška, pa tudi Vzhodna Tirolska ter določeni predeli Štajerske in Solnograške.

Pri 1. programu televizije redni večerni spored ne bo prizadet, pač pa bodo težave nastale pri sprejemu dopoldanskih oddaj. Tudi pri 2. programu televizije v večernem sporedu ne bo težav. V ostalem času pa bo oddajnik na Dobraču oddajal testni znak, kar bo povzročalo enake motnje kot v 1. sporedu. Na ultrakratkih valovih (UKV) bo v napovedanem času trpela kvaliteta sprejema, deloma pa bo spored sploh prekinjen. Prizadeti bodo vsi trije radijski sporedi. Vendar zagotavljajo, da v času glavnih oddaja ne bo prišlo do težav.

Poskusne oddaje bosta radio in televizija poslušalcem oz. gledalcem sproti pravočasno sporočila, tako da bodo že „pripravljeni" na motnje. Če pa se bodo kje pojavile posebne težave, bodo strokovnjaki dosegljivi pod telefonsko številko 0 42 22/ 23 1 44.

Srečanje geografov

Geografi videmske univerze so pod pokroviteljstvom predsednika konzorcija univerze v Vidmu in videmskega župana priredili dvodnevno srečanje geografov tržaške in videmske univerze z geografi iz Ljubljane. Prebranih je bilo sedem referatov, ki so obravnavali geografske probleme obmejnih področij ob italijansko-jugoslovanski meji in v regiji „Alpe-Jadran".

Študijskega srečanja so se z ljubljanske univerze udeležili akademik prof. dr. Svetozar Ilešič, profesorja dr. Klemenčič in dr. Vrišer ter docenta dr. Medved in dr. Jeršič. Srečanju so prisostvovali profesorji geografije in študentje tržaške in videmske univerze, skupina slovenskih profesorjev iz Trsta, med častnimi gosti pa poleg videmskega župana in rektorja tržaške univerze tudi zastopnik jugoslovanskega generalnega konzulata v Trstu.

To je bilo že tretje študijsko srečanje, kakršna bodo geografi iz Trsta, Vidma in Ljubljane še nadalje organizirali vsako leto v Julijski krajini ali v Sloveniji po vnaprej izdelanem študijskem programu, v katerem bodo vključeni v obliki diskusijskih prispevkov rezultati raziskav o najaktualnejših in sodobnih problemih regionalnega razvoja v luči medsebojnega povezovanja ob odprti meji Slovenije in Julijske krajine.

Važna vloga manjšin v odnosu med državami

Komisija za mednarodne odnose SZDL Jugoslavije se je pred nedavnim posvetovala o izmenjavi gledišč o izpolnjevanju sklepov zvezne konference, ki se nanašajo na zunanjo politiko. Predlagani okvirni program zajema teme s področja odnosov s sosednimi državami, pri čemer naj bi pomembno mesto dobili zlasti problemi in položaj jugoslovanskih manjšin.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU

gostuje v nedeljo 9. maja 1971 ob 14.30 uri v Mestnem gledališču v Celovcu z odrskim delom koroškega ljudskega pesnika

ANDREJA ŠUSTERJA DRABOSNJAKA

IGRA O IZGUBLJENEM SINU

v desetih slikah

Po rokopisnem prepisu iz Čezpolja priredil Bruno Hartman

Režiser: **Slavko Jan** Dramaturško vodstvo: **Bruno Hartman**
Lektor: **Majda Križajeva** Scenograf: **Melita Vovk-Štihova**
Plesi: **Iko Otrin** Kostumograf: **Mija Jarčeva**
Glasba: **Uroš Krek**

Vstopnice v predprodaji pri krajevnih Slovenskih prosvetnih društvih, pri voditeljih farne mladine, v pisarnah SPZ in KKZ ter eno uro pred začetkom predstave.

Na predstavo vabita

SLOVENSKA PROSVETNA ZVEZA **KRŠČANSKA KULTURNA ZVEZA**

V muzeju na prostem

bo zastopana tudi južna Koroška

Pri Gospej Sveti že dolga leta obstaja tako imenovani muzej na prostem, kjer so razstavljeni razni objekti predvsem iz ljudske umetnosti in vsakodnevnega kmečkega življenja. Letos bodo ta muzej precej razširili, in sicer za posebno skupino, ki bo posvečena Južni Koroški. Najbolj zanimiv nov objekt bo recepcijsko poslopje, v katerem bo za obiskovalce muzeja urejen bife. Sprejemni prostori bodo urejeni v stari kajži iz Spodnje Vesce pri Šmarjeti v Rožu.

S „Skupino Južna Koroška" bo v Gospej Sveti zastopano tudi dvojezično ozemlje Koroške. V tej skupini bo še ena izmed najstarejših avstrijskih žag, ki so jo našli v Trebtinjah pri Šmarjeti v Rožu, nadalje stara kmečka hiša pravtako iz Trebtinj ter gospodarsko poslopje iz Spodnjih Vinar v Podjuni. Skupino bo izpopolnjevala kašča iz Železne Kaple.

Pričakujemo, da bo iz ureditve tega dela muzeja razvidno, da gre za objekte iz slovenskega oz. dvojezičnega dela dežele.

TONE SVETINA 68

UKANA

PRVA KNJIGA

Najprej je major vprašal Blaja, naj mu pove vse, kar ve o Ani. Zvedel je, da se je pred nekaj dnevi vrnila v četo z mitraljezcem, ker so bili na Ledinah razhajkani. Potem mu je povedal, kako gledajo na dekle v četi, vse, kar je izvedel od borcev. Izdal mu je položaj zased, ki zapirajo prehod, povedal vse o Orlovu, Pajku in razmerah v četi. Wolf ga je poslušal z na pol priprtimi očmi in mu vedno, ko je izpil, znova natočil. V glavi se mu je porodil načrt, ki ga bosta izpeljala s stotnikom in gorskimi lovci. Le o tem si je moral biti še na jasnem, če se na Blaja lahko zanese. Zato ga je vprašal:

„Odločili ste se, da ostanete pri domobrancih. Povejte mi nekaj o sebi in o motivih, ki so vas privedli do tega!"

„Prisežem, da je res vse, kar bom govoril," je mežikal Blaj in dvigal roko z dvema prstoma kot pred sodnikom. „Kmet sem in nikoli nisem bil za rdeče. Bil sem pri Slovenskih fantih in pel sem na koru. Tudi žena je strogo krščanska in iz družine velikega kmeta. Ni nam do kolhozov in ne do komunizma. Dva otroka imam, vzeli so me sredi noči kot mnoge druge. Že po poti sem mislil, kako bi pobegnil. Življenje v hosti pa je bedno, da ga pošten človek ne vzdrži. Vso besedo imajo komunisti, ki druge gonijo naprej v ogenj in smrt."

„Dobro opazujete," je dejal major, ki je pazljivo spremljal njegove besede, in mu verjel, da je vsaj približno res, kar govori. Ko je kmet nehal, mu je Wolf zabičal: „Če ste se odločili delati z nami, dobro premislite. Dal vam bom nalogo, ki jo bo treba opraviti. Če me boste razočarali, vam povem, da vas poiščemo na katerem koli koncu sveta, vas spravimo v zemljo, vašo družino pa bomo izselili v koncentracijsko taborišče."

„Vse bom napravil, kar boste zahtevali. Samo prosil bi vas, da me daste v domobransko enoto blizu doma."

„To vam bomo ustregli. Za nagrado, če boste naredili za vas nepomembno, za nas pa zelo važno nalogo. Vi in Repnik bosta odšla nazaj v četo, kot da sta nam ušla."

Kmet se je sključil, pobledel, ustnice so se mu začele tresti, oči pa nemirno begati. Wolf, ki je opazil njegovo stisko, je odločno in hladno dejal: „Samo to, ali se vrneta v četo ali pa bosta zjutraj stala z drugimi vred ob zidu."

Blaj je molčal in delal videz, da ga nekaj teži, kar bi rad povedal.

Ko ga je Wolf spodbudil, naj govori, če ima kakšne pomisleke, je začel jecljati, da bi šel, če bi se lahko kmalu vrnil, samo z Repnikom ne, je še bolj jecljal in vse čelo mu je bilo rosno.

Potem pa je povedal, da je Repnik kandidat partije in da mu je zaupal, da bo pobegnil od domobrancev, ko bo prva prilika. Javil se je zato, ker ima doma otroka, da si bo rešil življenje. Zato se je bal, da ga v četi ne bi izdal, ker bi ga gotovo ustrelili.

„Pameten človek ste. Kako pomembno opozorilo. To bomo uredili takoj," je zadovoljno pritrdil Wolf in ga dal odpeljati.

Z Repnikom je Wolf prav na kratko opravil, ker je načrt za njegovo vlogo v tej zadevi že zaključili, preden ga je poklical. Po kratkem razgovoru o razmerah v četi in podatkih, ki so bili prcej drugačni od Blajevih, saj je bilo očitno, da mož laže, ga je odslovil. Ko sta bila s stotnikom sama, se je Wolf zleknil v naslanjač, globoko potegnil cigaro in puhnil velik oblak dima.

„Imenitno, Erich," se je nekam rezko zasmejal in oči so mu zvito zasijale v ubijalskem lesku, ki je zbudil rahlo grozo celo v stotniku. Takega je videl enkrat samkrat, takrat, ko sta delala načrt za napad na Cerkno. Zvedavo je čakal na zamisel, ki jo bo izbruhal Wolf. Opazil je, da mu prsti roke, v kateri je držal cigaro, rahlo drhtijo. Obrnil se je k stotniku z žarečim izrazom:

„Zdaj je prišla na vrsto Ana. Blaj bo odšel v četo, midva pa bova napadla štabe in vse, na kar bomo naleteli na poti. Ne bom vam še vsega povedal, da vas bo mučila radovednost. Zagotavljam vam, da bo tudi ta akcija vredna najinih imen."

V mestu so zabobneli topovi, da se je vse streslo in so okna zašklepetala. Molčala sta in prisluhnila. Čez čas so granate eksplodirale nad mestom in bobnenje se je grozeče zlivalo.

„Saj so nori s tem streljanjem dan na dan," je dejal Wolf.

„To pomeni za bandite, da nam hlače lezejo že čez zadnjico."

Potem je sunkovito vstal, stopil k snopu specialk, izbral eno in jo razgrnil po mizi.

„Gospod stotnik, jutri v mraku krenemo v napad. Pridite k sebi, moj ljubi prijatelj," ga je lopnil po plečih in se počasi zakrohotal. „Poglejva maršruto! Štrajk v tovarni idej se je končal in sedaj gre vse v znamenju ugodnih zvez," je končal in se je kar naprej zadovoljno smejal stotniku, ki ga je začudeno gledal.

„Vedno znova me presenečate. Sapo ste mi vzeli. Ni-

Slovensko prosvetno društvo Št. Janž v Rožu

V a b i l o

na

Pevsko srečanje

ki bo v soboto 1. maja 1971 ob 20. uri pri Tišlarju v Št. Janžu v Rožu.

Sodelovali bodo pevski zbori SPD Loče, Loga vas, Škofiče, Bilčovs, Radiše, in Št. Janž v Rožu.

Ljubitelji slovenske pesmi prisrčno vabljeni!

O d b o r

V A B I L O

Državna gimnazija za Slovence prisrčno vabi na

Šolsko akademijo

ki bo v nedeljo, dne 23. maja 1971 ob 14.30 uri v Delavski zbornici (Arbeiterkammer) v Celovcu.

Vstopnice dobite v šolski pisarni Državne gimnazije za Slovence.

Ravnateljstvo

Št. Jakob v Rožu

V Št. Jakobu je pred kratkim zasedal občinski tujskoprometni odbor. Na seji so izdelali načrt za naloge, ki jih bo treba izpolniti v tem letu na področju tujskega prometa in njegovega pospeševanja. Župan Gressl je med drugim poročal o inseratih v nemških in tudi avstrijskih časopisih in dejal, da je bil uspeh kar zadovoljiv. Druge točke so bile še koledar prireditev za leto 1971 in prostorsko načrtovanje v območju občine.

Celovška tvrdka Kindermoden Bednar iz Celovca je v Št. Jakobu odprla podružnico s 15 zaposlenimi in začela z delom. Občina je dala prostore na razpolago v poslopju stare glavne šole.

Zdravniki iz Slovenije

so obiskali naše kraje

Gorenjska podružnica zdravniškega društva Slovenije je priredila minulo soboto in nedeljo dvodnevni izlet na Koroško. Vabilu društva se je odzvalo čez 50 članov. Pod vodstvom predsednika dr. Ivana Hribernika, ki je po rodu domačin iz Št. Jakoba v Rožu, so gostje popoldne najprej odšli na pokopališče v Št. Jakobu, kjer leže pokopani številni pomembni slovenski kulturni in politični delavci. Nato so bili še na domu Miklove Zale v Svatnah.

Zvečer so v gostilni Antonič na Reki priredili strokovno predavanje o motnjah venskega krvnega obtoka v spodnjih okončinah. Po predavanju so sobotni večer prebili v družbi z domačimi kolegi. V kulturnem sporedu so se predstavili logavaški oktet ter koroški literati Andrej Kokot, prof. Janko Messner in Karel Prušnik-Gašper. Navzoča sta bila tudi predsednik ZSO dr. Franci Zwitter in predsednik SPZ Hanzi Weiss.

Dr. Hribernik je svojim kolegom razložil položaj koroških Slovencev in med drugim dejal: „Imamo trden namen, podpreti naše ljudi v boju za njihove osnovne pravice". Na vprašanje, kakšne želje goji društvo na področju strokovnega sodelovanja, je zagotovil dr. Hribernik, da obstajajo želje ne le s slovenskimi, temveč tudi z avstrijskimi kolegi plodneje sodelovati. Koroška zdravniška zbornica je za sredo maja vabila kolege iz Slovenije na pogovore.

V nedeljo so bili člani gorenjske podružnice slovenskega zdravniškega društva, ki so se jim pridružili tudi kolegi iz Koprskega in Ljubljane, gostje pri slovenskem skladatelju Pavlu Kernjaku na njegovi domačiji na Trebinji. Iz Trebinje so se odpeljali naprej v Bilčovs, kjer so se ustavili na domu slovenskega deželnega poslanca, bilčovskega župana Hanzija Ogrisa. Na povratku so obiskali še grob slavista in narodnega voditelja Urbana Jarnika, potem pa se preko Kanalske doline in Belopeških jezer vrnili domov v Slovenijo.

Upamo, da ta prvi izlet slovenskih zdravnikov na Koroško ne bo ostal edini in se veselimo na ponovno svidenje.

Z V E Z A K O R O Š K I H P A R T I Z A N O V

VABILO

na

JUBILEJNI OBČNI ZBOR

ZVEZE KOROŠKIH PARTIZANOV

ki bo v nedeljo 9. maja 1971 s pričetkom ob 9. uri v dvorani IV (1. nadstropje) delavske zbornice v Celovcu, in sicer v znamenju naslednjih zgodovinskih dogodkov:

- **na dan osvoboditve 9. maja**
- **ob 25-letnici obstoja Zveze koroških partizanov**
- **ob 30-letnici vstaje slovenskega naroda**
- **v letu, ki so ga Združeni narodi proglasili za leto boja proti rasni in narodnostni diskriminaciji.**

G l a v n i o d b o r

Slovenska kmetijska šola

je dobila pravico javnosti

Kakor smo kratko poročali že v zadnji številki našega lista, je minister za kmetijstvo in gozdarstvo Weihs podelil slovenski kmetijski šoli v Podravljah pravico javnosti, in sicer s pismom z dne 22. 4. 1971, štev. 48.408-5b/1/71. Podelitev javnosti je vezana na pogoj, da bo na šoli tudi v bodoče zajamčen pouk, ki po obliki in obsegu odgovarja pouku na javnih kmetijskih strokovnih šolah. Slovenska kmetijska strokovna šola za fante v Podravljah je bila podrejena šolskemu nadzorstvu urada koroške deželne vlade.

S sedanjo podelitvijo pravice javnosti slovenski kmetijski strokovni šoli v Podravljah se je spet enkrat pokazalo, da je tam, kjer je pripravljenost in dobra volja, vsekakor mogoče reševati tudi vprašanja slovenske narodnostne skupnosti na Koroškem. Treba pa je ob tej priložnosti spomniti tudi na dejstva, da taka rešitev očitno ni bila možna v času, ko so bili za to pristojni ÖVP-jevski ministri, med njimi Korošec Schleinzer.

NEKAJ DOGODKOV IZ BILČOVSA

Lepo slavje zlate poroke sta v Velinji vasi obhajala Valentin Andreaš pd. Hajnž in njegova žena Marija roj. Ternjak. Slavljenca sta hotela ta dogodek obhajati v svojem druse je pridružila tudi večina vaščanov, žinskem krogu, toda zbrani družini da se z zlatoporočencema veselijo pomembnega življenjskega jubileja. V imenu občine sta počastila to domačo proslavo naš župan dež. posl. Hanzi Ogris in podžupan Lorenc Schaunig, ki sta čestitala Hajnževemu očetu in materi k izredni slovesnosti.

Kakor je že tako v življenju, se vrstijo veseli in žalostni dogodki. Tako sta tudi jubilanta morala v tej razburkani življenjski dobi pretrpeti marsikatero grenkobo, vendar so znali v Hajnževi družini tudi težke dni dveh vojn in povojnih let do danes preživeti v najboljši zakonski slogi. K temu je prav gotovo veliko pripomogel tudi zdravi humor Hajnževega očeta. Kot vesel mladenič je vstopil leta 1912 v vrste naših pevcev ter je član in sodelavec našega prosvetnega društva „Bilka" vse od ustanovitve naprej. Za to njegovo delovanje se mu je društveni pevski zbor pod vodstvom pevovodje Foltija Kapusa zahvalil in mu čestital ob praznovanju. Tako je slavje te zlate poroke bilo dogodek, ki so se ga veselili vsi zbrani.

Končno naj izrazimo še mi naša voščila in želje, da bi rosil nebeški blagoslov na oba slavljenca in ju še dolgo ohranil krepka, zdrava in vesela.

—

Dne 17. 4. t. l. smo tukaj pokopali 27-letnega pilota Günterja Quantschniga, ki se je deset dni poprej ponesrečil z avtomobilom v Teheranu v Perziji. Služil je svojčas kot vojak pri letalcih, kjer se je odločil za večletno službo. Nato se je zaposlil pri neki angleški letalski družbi in se je službeno mudil v Teheranu, kjer se je smrtno ponesrečil. Vest o nesreči tega mladeniča nas je pretresala tem bolj, ker je družino Quantschnig že večkrat zadela podobna usoda. Oče rajnega Günterja Franc je pred leti z motornim kolesom na Ljubeljski cesti blizu Celovca prišel ob življenje, mati Frančiška pa je pred šestimi leti umrla za možganskim tumorjem. Bratranec Sigi je umrl pred tremi leti v Madagaskarju, kjer je bil zaposlen kot delavec. Težko prizadeti družini izrekamo naše sožalje.

Takoj po pogrebu Günterja Quantschniga je še na pokopališču zadela srčna kap 78-letno Marijo Vanžov roj. Einspieler. Mrtvo so prepeljali na dom, kjer je stanovala s svojim 85-letnim možem in sinom. Rajna je bila dolga leta babica v tukajšnji občini in vsi smo jo spoštovali kot dobro ženo in mater. V ponedeljek 19. aprila smo jo ob veliki udeležbi položili k večnemu počitku. V slovo in zahvalo ji je naš zbor zapel žalostinko. Zaostalim naše prisrčno sožalje!

—

Pred sedmimi tedni so igralci našega prosvetnega društva Bilka obiskali prosvetno društvo v Št. Jakobu v Rožu in tam v farni dvorani uprizorili igro „Bele vrtnice".

Šentjakobski prosvetaši pa so nam ta obisk vrnili v nedeljo 18. 4. 1971 in na našem odru pri Miklavžu uprizorili veseloigro „Ubogi samci". Že takoj po prvi sliki so se gledavci vživeli v dobro igrano igro. Vsi igralci so svoje vloge odlično igrali in želi za svoj nastop obilo smeha in aplavza.

Hvale vredno je, da se naša prosvetna društva medseboj obiskujejo in tako posredujejo drug drugemu svoje vsakokratne nastope ter pomagajo širiti naš kulturni zaklad. Šentjakobčanom se za njihov obisk zahvaljujemo in jim kličemo: Še pridite!

Slovensko prosvetno društvo „Bilka" v Bilčovsu

VABILO

Vljudno vabimo Vas, Vašo družino, prijatelje in znance, predvsem pa matere in otroke na

Proslavo materinskega dne

ki bo v nedeljo 9. maja 1971 ob 14.30 uri popoldne in ob 8. uri zvečer pri Miklavžu v Bilčovsu. Na sporedu bodo igra, petje in deklamacije, ki jih bodo izvajali naši najmlajši.

društveni odbor

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UK

mam tako bujne fantazije, da bi vam sledil," se je zarežal Kniecke, ves pripravljen, da sledi njegovi najnovejši zamisli.

„Moj dragi stotnik, mogoče se vam bo zdelo čudno. Vi ste včasih prav po nepotrebnem moralist, vojak v starem smislu, to se pravi, cesarskega kova. Veste, kaj bo naredila Ana? Zastrupila bo četo na sedlu in midva bova vdrla v zaledje, ne da bi en sam strel padel na nas. Čemu ste se zdrznili? Kaj gledate tako debelo, moj dragi fant? Poslušajte, nemogoče je, da bi jim poslala riža in mesa in bi šla zvečer napadat."

„Gospod major! Nimam pripomb. Delam po ukazu. Povelje je povelje, jaz in moji smo vam na razpolago. Če si izmislite, da gremo v pekel po Luciferja ali pa po Boga v nebesa," je govoril stotnik, ki pa ni mogel prikriti rahle osuplosti pred majorjem.

„Vem, kaj si mislite. Strup ni vojaško. Ne bodite vitez! Ta vojna vsa ni junaška. Ali je to vojaško, kar delamo s civilisti na Poljskem in v Rusiji. Ali je vojaško, ko Američani zasipajo z bombami naša mesta, pobijajo žene in otroke? In koncentracijska taborišča na tej in oni strani? Pa uničevanje židovskih otrok in žena? Ali mitraljiranje preživelih brodolomcev torpediranih ladij na Atlantiku, kar delajo naše podmornice. Pa streljanje talcev in požiganje naselij, kar dela tudi vaša enota?

Vse to ni vojaško. Gre enostavno za biti ali ne biti, in tu ne izbiramo sredstev. Poslušajte: ni mi dosti mar za tisti štab, ki ga bova pobila ali pa ga ne bova. V tednu dni bodo imeli novega in prav tako dobrega, kakor je ta. Toda tu je general in povelje. Pasti v nemilost pri generalu pa je prav tako, če ne slabše, kakor bi padel v partizansko ujetništvo. Veste, kaj mi je rekel: orodje ste, ki ga lahko uporabim tam, kjer boste gotovo izginili. Vi ne razumete osnove tega sistema. V tem času je vse tako lepo povezano in satansko organizirano kakor tekoči trak. Če hočeš ali nočeš, moraš pobijati. Če ne zadovoljiš, si izločen. To se pravi, da te ni več, moj dragi Kniecke. Tudi ta kreten ne bo prišel tako skozi, kot si je zamislil, da si bo nekje blizu doma grel svojo strahopetno rit pri belogardistih. Prej se bo odkupil. Ko bo odigral svojo vlogo, bo izginil. Ne maram, da bi živela priča Aninega dejanja. Ko se vrne, ga bom dal prvo uro likvidirati. Ali razumete v čem je stvar?"

„Seveda razumem! Vražje dobro imate vse premišljeno. Samo občudujem to kombinacijo in zaupam vam, da bova uspela," je dejal stotnik.

Čez dobro uro so Wolf, stotnik in tolmač stopili v ječo, kamor so spet zaprli Repnika in Blaja. Ujetnika sta vsak v svojem kotu ždela z zvezanimi rokami. Ko sta oficirja vstopila, sta spoštljivo vstala in čakala. Ker so ju znova vrgli v temačno klet in ju zvezali, sta bila vsa iz sebe. Nista vedela, če se Nemci niso ponorčevali iz njiju. Za njima je vstopili tolmač in na povelje stotnika razvezal Blaju roke, Repnika pa pustil vklenjenega. Wolf je poklical predse Blaja in ga mirno, vendar dokaj ostro nagovoril:

„Tako Blaj. Vprašam vas, ali ste z vso resnostjo pripravljeni izpolniti nalogo, o kateri sva govorila, in sodelovati z nami. Če lahko to potrdite, boste podpisali izjavo."

„Lahko, gospod major," je dejal Blaj ves bled in prepaden, s pogledom, uprtim v prstena, zgažena tla.

Če je tako, boste šli z nami, prej pa boste opravili majhno vojaško formalnost, ki je pri nas v navadi," je rekel Wolf hladno. „Ubili boste tega kandidata partije, za katerega ste izrazili dvom nad resnostjo ponudbe za vstop v domobranstvo, in ga s tem praktično obsodili na smrt!"

Po majorjevih besedah je Blaj postal siv kakor stena, pot ga je oblil po vsem telesu, oči pa so mu begale po vsem, kar ga je obdajalo.

„Repnik! Stopi tjale k zidu!" Tolmač je prevedel, ujetnik pa se je kot v sanjah prestopil in postavil na odrejeno mesto. Potem je major prebral:

„Nemška vojska vas kot pripadnika zločinskih band, zalotenega na delu, in kot kandidata komunistične stranke, teroristične organizacije, obsoja na smrt z ustrelitvijo."

Repnik je drhtel in ni mogel verjeti, da je to, kar se dogaja, resnično. Očitajoče je pogledal Blaja, ki je umaknil pogled in gledal v tla. Major je vzel iz toka pištolo, jo repetiral in pomignil stotniku. Ta je potegnil iz toka svojo pištolo in jo nameril Blaju v tilnik, za vsak slučaj.

„Tako. Izpolnite povelje! Stopite k ujetniku in ga ubijte!"

Blaj je vzel pištolo in roka se mu je tresla. Napravil je dva koraka proti Repniku in dvignil orožje.

„Tisočkrat bodi preklet, svinja izdajalska!" Repnik ga je zaničljivo pogledal, zbral v ustih vso slino in mu pljunil v obraz. Blaj je pritisnil. Repnik je padel na tla in trzal z rokami in nogami. Zato je stotnik dejal: „Dajte mu še en strel v tilnik, da ne boste po nepotrebnem mučili svojega tovariša. Bodite usmiljeni in pomerite dobro!" Blaj je še enkrat ustrelil. Potem so odšli. Mračno klet, ki je dišala po plesnobi, je napolnil vonj smodnika in krvi, ki se je iz ustreljenega nacejala na umazana tla.

Na hodniku v poveljstvu je bil Wolf spet dobre volje. Smejal se je. Ko so se ločili, je potrepljal Blaja, ki je bil še vedno siv in zgrbljen, po ramenu in mu prav spodbudno dejal:

„Težko je bilo, dragi mož. Toda za začetek kar dobro. Zato ste zaslužili cigaro!" Smehljajoče mu je ponudil dozo. Blaj je vzel cigaro s tresočimi se rokami in odšel v dežurno sobo s precej negotovimi koraki.

„Ali nisem poskrbel za imeniten teater, gospod stotnik? Upam, da boste upoštevali to moje prizadevanje za vaše kratkočasje v tem pustem, obleganem mestu," je z odkrito

Einige Bemerkungen zum Minderheitsschulwesen in Kärnten

VON RUDOLF VOUK

2. Fortsetzung

Gegen die Bestellung eines eigenen slowenischen Schulinspektors spricht vor allem der Umstand, daß ein solcher dann außerhalb der bestehenden Schulbezirke an den Beratungen von 4 verschiedenen Bezirksschulräten teilnehmen müßte, wodurch die Einheitlichkeit der Beaufsichtigung wohl in der Person des betreffenden Inspektors, nicht aber in der Tätigkeit der Schulbehörden zum Ausdruck käme. Seit die jetzige Einteilung der Schulaufsichtsbezirke besteht, wurde noch niemals die Wahrnehmung gemacht, daß die Einheitlichkeit der Entwicklung der Schulen darunter gelitten hätte. Wohl aber spricht gegen die Bestellung eines eigenen Inspektors für ein örtlich so ausgedehntes Gebiet, abgesehen vom Wortlaut des Schulaufsichtsgesetzes, nach welchem für jeden Bezirk ein eigener Bezirksschulinspektor bestellt werden muß, die große Zahl und die weite Entfernung der über 4 Bezirke verstreuten Schulen, die es dem neuen Inspektor physisch unmöglich machen würde, seinen Dienstobliegenheiten nachzukommen, so daß die von dieser Einrichtung erhofften Vorteile schon aus diesem Grunde nicht eintreten könnten. Aus denselben Gründen der örtlichen Entfernungen wäre es auch unmöglich, statt dieses neu zu bestellenden Inspektors der slowenischen Schulen etwa den Bezirksschulinspektor eines deutschen Bezirkes abzubauen.

Die völlig einheitliche Gestaltung des Unterrichtes ist jedoch außerdem noch vollkommen gewährleistet durch die mit Verordnung des Bundesministeriums für Unterricht vom 16. Juni 1930 für alle allgemeinen Volksschulen eingeführten Lehrpläne, die seit Beginn des Schuljahres 1930/31 in Kraft getreten sind. Sie gelten auch für die slowenisch-deutschen Schulen, soweit es sich um die Gruppierung der Schüler in Klassen und Abteilungen, Stundenpläne und die allgemeinen Bildungs- und Schulungsziele handelt. Auch das didaktische Verfahren und der Umfang des Lehrgutes ist an den utraquistischen Volksschulen völlig dem der übrigen Schulen angeglichen. Ein Unterschied besteht nur in der sprachlichen Einrichtung und in den Lehrbüchern. Sprachmethodisch steht noch immer der „Spezial-lehrplan für den Unterricht in der slowenischen Sprache an den utraquistischen Volksschulen Kärntens" in Kraft, der mit den Erlässen des Landesschulrates vom 2. Februar 1891, Zl. 1623 und vom 9. November 1891, Zl. 3171, vorgeschrieben wurde. Da er den methodisch-didaktischen Anforderungen noch immer entspricht, so kann auch vom pädagogischen Standpunkte aus eine Änderung der bestehenden Verhältnisse nicht empfohlen werden."

Nach dieser Stellungnahme des Landesschulinspektors Dr. GRABER zunächst zur Statistik, da es nicht nur um die Anzahl der utraquistischen Schulen, sondern um die Schüler, die sie besuchten, besonders auch hinsichtlich deren Muttersprache geht. Sagt doch GRABER, daß die Zahl der slowenischsprachigen Schüler nur einen Bruchteil der von ihm genannten 8661 Schüler beträgt.

Die Statistik spricht eine andere Sprache

Im Schuljahr 1926/27 (lt. Statistische Mitteilungen, S. 30 und 33, Beilage zur „Volkserziehung", 12/1927) besuchten in Kärnten insgesamt 49.674 Schüler öffentliche und private Volks- und Bürgerschulen (einschließlich der Übungsschulen an den Lehrer- und Lehrerinnen-Bildungsanstalten, Allgemeinen Mittelschulen und der Schüler an Sonderschulen). Von diesen 49.674 Schülern erhielten (Kärnten hatte 1926/27 im ganzen 372 öffentliche Volksschulen — einschließlich der Übungsschulen an der LBA und der Sonderschulen) 7.804 Schüler Unterricht in slowenisch-deutscher Unterrichtssprache in 77 utraquistischen Volksschulen (die entsprechende Statistik für 1924/25 — S. 241, 244 — bringt 76 utraquistische Schulen mit 8062 Schülern).

VEITER führt („Die slowenische Volksgruppe in Kärnten", S. 70) für „Anfang 1927: 86 Schulen mit 205 Klassen" an und sagt, daß es „im gemischtsprachigen Gebiet daneben für die deutsche Bevölkerung 27 rein deutsche Schulen mit 79 Klassen gab." Die Angaben in der amtlich veröffentlichten Statistik und bei VEITER ergeben einen Unterschied von 9 Schulen. Es scheint, daß diese Schulen (an der Sprachgrenze gelegen wie z. B. etwa Klein St. Veit, Poggersdorf oder in sog. deutschbewußten Orten wie Griffen, Grafenstein) manchmal noch als utraquistische, dann aber schon als „deutsche" Schulen geführt wurden. Für die von VEITER genannten „27 rein deutschen Schulen" ergibt die Durchrechnung sowohl im geographischen als auch im Hinblick auf die Klassenanzahl 79, daß es sich um einen Druckfehler handelt und es nur 17 solche Schulen gab (wie z. B. Arnoldstein, Velden, Völkermarkt).

VEITER meint in seiner oben zitierten Arbeit (S. 70) auch: „Die Zahl der slowenischen Kinder an den utraquistischen Schulen hat im Durchschnitt 11.000 betragen, jene der deutschen Kinder an diesen Schulen (also ohne Einrechnung der rein deutschen Schulen) im Durchschnitt 1.500, wobei sich diese Zahlen allerdings aus der Statistik des Religionsunterrichtes ergeben und also vermutlich eine geringere Zahl von deutschen Schülern erweisen, als den Tatsachen entspricht." Er setzt sich trotz dieser Einschränkung in krassen — allerdings sehr berechtigten — Gegensatz zu GRABER, wie jetzt sogleich nachgewiesen werden soll.

Das Verordnungsblatt für den Dienstbereich des Ministeriums für innere und kulturelle Angelegenheiten, Abteilung IV vom 1. Dezember 1938 bringt die „Statistische Nachweisung über das Volksschulwesen. Die Volks- und Hauptschulen im Schuljahr 1937/38."

Diese Statistik trägt auf S. 184 im Kapitel III. den Titel „Unterrichtssprache, Muttersprache, Staatszugehörigkeit und Religionsbekenntnis der Schüler." Dort lesen wir: „In Kärnten gab es (im Schuljahr 1937/38 — Anm.) 74 allgemeine öffentliche Volksschulen mit deutsch-slowenischer Unterrichtssprache.", d. h. um 6 weniger als nach der Statistik des Schuljahres 1930/31 (auf die sich der Antrag der Abgeordneten Dr. Petek und Starc vom 31. 6. 1931 bezog) bzw. um 2 weniger, als sie die Stellungnahme des Landesschulinspektors Dr. GRABER beinhaltete, der in seiner Stellungnahme von 76 utraquistischen Volksschulen sprach, weil er bereits die Unterlagen des Schuljahres 1931/32 verwendete.

Die „Tabelle 37, Unterrichtssprache", weist für Österreich aus:

„SCHULJAHR 1936/37: VOLKSSCHULEN

Unterrichtssprache Deutsch 656.987;
Unterrichtssprache Slowenisch 2.531.

SCHULJAHR 1937/38: VOLKSSCHULEN

Unterrichtsprache Deutsch 638.269 *
Unterrichtssprache Slowenisch 2.454."

Aus dieser Aufstellung für die Schuljahre 1936/37 und 1937/38 ergibt sich einerseits, daß im Schuljahr 1937/38 2.454 Schulanfänger den Anfangsunterricht in slowenischer Unterrichtssprache erhielten und in den weiteren Schulstufen 1.556 Kinder den Unterricht in slowenisch-deutscher Sprache erhielten, insgesamt also 4.010 Schüler im Schuljahr 1937/38 (wenigstens solange der Bundesstaat Österreich bestand) auch ihre Muttersprache im Unterricht gebrauchten, andererseits für 1936/37 nur 2.531 Schüler (Schulanfänger) in slowenischer Unterrichtssprache unterrichtet wurden und für die weiteren Schulstufen der Unterricht in slowenisch-deutscher Sprache nicht ausgewiesen ist.

Über die Muttersprache gibt die genannte Statistische Nachweisung folgende Auskunft (S. 184, 185):

„Was die Muttersprache der Schüler anlangt, so überwiegt, wieder entsprechend der sprachlichen Gliederung der Gesamtbevölkerung, das Deutsche weitaus. In Kärnten hatten 16 Prozent der Volksschüler und 4 Prozent der Hauptschüler eine andere als die deutsche Muttersprache."

Die „Tabelle 38" gibt dazu folgende Aufstellung:

„SCHULJAHR 1936/37:

Volksschulen Muttersprache Slowenisch	9.901
Hauptschulen Muttersprache Slowenisch	339
Sonderschulen Mutterspr. Slowenisch	13
Pflichtschulen Mutterspr. Slowenisch	10.253

SCHULJAHR 1937/38:

Volksschulen Muttersprache Slowenisch	9.933
Hauptschulen Muttersprache Slowenisch	335
Sonderschulen Mutterspr. Slowenisch	24
Pflichtschulen Mutterspr. Slowenisch	10.292"

Die „Tabelle 40" gibt über die Zahl der Schüler in den einzelnen Ländern Auskunft. In Kärnten gab es im Berichtsjahr insgesamt 67.000 Pflichtschüler.

Die Nachweisungen der Schuljahre 1936/37 und 1937/38 über die Mutersprache weisen GRABER's Behauptung vom „Bruchteil der Kinder, die in slowenische Klassen eingereiht werden müßten" in die Schranken. Die allergrößte Mehrheit der Schüler der utraquistischen Schulen war damals slowenischer Muttersprache, so daß der nach VEITER bereits zitierte Durchschnitt von 11.000 slowenischsprachigen Kindern in den utraquistischen Schulen keiner Berichtigung nach unten bedarf.

Eine andere Frage ist natürlich der Wunsch, den sprachlichen Charakter der Schule zu ändern. GRABER spricht davon, daß die Behörde „einigemale gegen die Zurückdrängung des slowenischen Unterrichtes entschieden hat" (in seiner Antwort geht er allerdings auf das Verschwinden von 4 utraquistischen Schulen von 1930/31 auf 1931/32 nicht ein!) und zeigt auf, wie assimilierungswillig die Vertreter der utraquistischen Schulgemeinden waren, die den Wunsch äußerten, ja keine doppelsprachigen Lehrer zugewiesen zu bekommen „damit sie nicht, durch ihre Sprachkenntnisse verleitet, mit den Kindern allzuviel Slowenisch sprechen und darüber die Pflege der für das praktische Leben so notwendigen deutschen Sprache allzusehr vernachlässigen"! und sagt, daß dem bisher nicht entsprochen worden sei. Aus dem geht aber hervor, daß die Kinder gerne in ihrer Muttersprache gesprochen haben und den Schülern von außen die Muttersprache verleidet wurde (wie früher ihren Eltern). Unvernünftige Leute aber haben, anstatt die tatsächliche Pflege beider Sprachen zu vertreten, die Zurückdrängung der slowenischen Sprache (auch wenn es ihre eigene Sprache war) aus der Schule und der Öffentlichkeit bejaht und haben andere, die zu ihrer Sprache und damit zu ihrem Volkstum standen, des Heimatverrates bezichtigt.

Der Landesschulinspektor Dr. GRABER sagt in seiner Stellungnahme auch, daß „sprachmethodisch noch immer der Speziallehrplan für den Unterricht in der slowenischen Sprache an den utraquistischen Volksschulen Kärntens" gemäß den Erlässen aus 1891 in Kraft steht, „da er den methodisch-didaktischen Anforderungen noch immer entspricht." Diese Anforderungen sind bekannt und wurden bereits besprochen — die utraquistische Volksschule hatte ihren Charakter nicht geändert.

(Wird fortgesetzt)

* davon erhielten 1556 Kinder den Unterricht in slowenisch-deutscher Sprache.

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UK

dobro voljo dejal Wolf Knieckeju, ko sta ostala sama, in nadaljeval: „Končno se je spet začelo vrteti. Po blamaži, ki smo jo doživeli s sabotažo v rudniku, se nam obeta spet zanimiva igra. Sicer tudi tega ne bi bilo, če bi ljudje odgovorno opravljali svoje naloge."

„O, seveda. Ponavadi preplašene riti povzročajo take stvari. Če se tisti hip ne bi ustrašil strelov na ulici in prinesel poročilo takoj zvečer, namesto zjutraj, bi bilo vse v redu. No, saj smo ga dobro poplačali za njegovo strahopetnost. Sedaj žre pomije v taborišču in čaka na krematorij."

15

Obrobje prostranih planot nad Idrijo je bilo podobno členoviti obali, v katero je izdolbilo morje v pradavnini, pozneje pa ledeniki in plazovi, nešteto tesni, debri, dolin in dolinic, ki so vse vodile k ogromni, strmi skalni pregraji, kjer se je vdor teh sil nenadoma ustavil. Svet je bil divje samoten, poraščen s starim gozdom, v strmih pobočjih pa skalnat in zelo težko dostopen.

Redke zajede so bile tako uporne, da so se pregrizle do planot in dale ljudem, ki so stikali po gozdovih za divjadjo in oglarjem, prostor za prehod, da so speljali steze in včasih tudi poti iz doline na planoto.

Na enem od takih prehodov, na precej širokem sedlu, ki je bilo podobno podkvi, je bila v zasedi četa komandirja Orlova. Imela je nalogo, da zavaruje zaledje, kjer so bili štabi, in bok napadajočim enotam, ki so se borile više proti severovzhodu, kjer je neprestano bobnelo in so se vodile bitke z brigadami obeh divizij. Smreke po skalah so bile košate in nizke, bukve pa so bile razvejane, z nizkimi debli in globoko vraščenimi koreninami. Takoj za prehodom je planoto pokrival star, visok gozd, v katerem je bilo temačno tudi podnevi. Ta gozd se je razprostiral nekaj kilometrov v globino, vse do prvih naselij pod vznožjem novih vzpetin.

Orlov je na robu podkve tako spretno razporedil strelce in mitraljezce, da so se počutili varne kot v trdnjavi. Potuhnili so se v škraplje, v naravne in izkopane zaklone. Vsa zaseda je bila podobna lovski pasti, pogreznjeni v listje in skriti med praprotjo.

Orlov in Pajk sta sedela v kotanji na robu razjedenih skal na dnu zasede in se pogovarjala. Zaskrbljena sta bila, ker se še ni vrnila patrulja, ki jo je Orlov zjutraj poslal, da pregleda sotesko, po kateri je tekel potok. Sonce je že zahajalo in sence so legle med drevje. Zaradi patrulje je Orlov naročil strogo pripravljenost. Na položaju se ni nič zganilo. To je bilo Orlovu všeč. Neprestani boji so zredčili četo, zato so borci vedeli, da je življenje neopreznih na tanki nitki. Orlov je od časa do časa primaknil daljnogled k očem, pregledal kotlino pod seboj in ga spet odložil. Po neprestanih pohodih in borbah je za spoznanje upadel, koža na obrazu, ožgana od vetra in sonca, je bila kakor skorja, skrb pa mu je zarisala nekaj novih gub okoli oči. Videti je bil manj samozavesten, toda Pajku se je zato zdel dostopnejši in manj trmoglav. Ko ni bilo Pajka, mitraljezca in Ane, se je počutil tesnobno. Celo osamljenega se je počutil. Segel je v žep in privlekel dve cigareti in ponudil eno Pajku.

„Komisar, to je zadnje od bornega plena, potem bova kadila praprot, če ne bomo zaplenili kaj novega."

Pajk se je grenko nasmehnil in obema prižgal.

„Bomo pa poslali koga v Idrijo."

„Ne bo treba, upam, da bodo sami prišli, so se zasvetile Orlovu oči. Popoldne je pripovedoval komisarju o borbah, ki jih je četa vodila na dolomitskem področju z Nemci in belogardisti, ki so hoteli na pomoč obkoljeni Idriji. Brigada je napadla kolono tankov in avtomobilov na cesti. Nemci so vrgli sosednji bataljon in njegovo četo s položajev in ju gonili daleč v strmo pobočje, dokler jih ni z napadom v bok presenetil bataljon sosednje brigade in jih rešil velikih žrtev.

„Manjkalo nam je Primoža in njegovega šarca. Nekajkrat sem se zalotil, da sem hotel zavpiti: Primož, za tisto skalo ščiti umik! Tudi Ane ni bilo, da bi obvezala ranjence. In ne tebe, Pajk, da bi držal moralo v četi. Pri prehodu čez cesto jo je staknil Keča v nogo. Da bi ga videl, Pajk! Vse je preklel švabom, kar more srečati od rojstva do smrti. Z vžigalno kroglo so ga spekli v stegno. K sreči mu je prebila le meso, toda grdo ga je razmrcvarila in ožgala. Precej krvi je izgubil in nosili smo ga vso noč. Ko smo ga zjutraj oddali brigadni saniteti, je imel solzne oči. Naročil je pozdrave zate, Pajk in za Primoža, če bi se vrnila. Potem so ga odnesli in izginil je s kolono ranjencev, kdove kdaj se bo vrnil v četo. Imel sem težave. Novincev se je prijemalo malodušje, utrujenost, lakota, noči brez spanja, zmanjkalo nam je municije. Godrnjači so širili v četi nezadovoljstvo in dva sta nam pobegnila. Vojko ju je osumil, da sta bela, pa je bilo prepozno, da bi ukrepal. Če bi ju ujeli, bi ju dal ustreliti na mestu. Potem smo, kar nas je ostalo komunistov, stopili skupaj in med ljudmi ustvarili boljše razpoloženje. Najslabše je, Pajk, če ti fantje izginjajo drug za drugim, potem imaš občutek, kot da ti trgajo meso s telesa. Vsak dan te je manj, z vsakim, ki ga ni, izgine košček samozavesti. Veš, da te jemlje vrag, držiš se in če ni človeka, ki pride pomagat, padeš in te ni več."

Pajk ga je poslušal, ne da bi prekinjal njegovo pripoved. Bolezen ga je močno trla. Obraz se mu je zožil, bil je prstene barve. Oficirska bluza, ki jo je prinesel z Dolenjskega, je ohlapno visela na njem in na pasu je napravil že

Delo zasluži spoštovanje

V ozki dolini, skozi katero drvi hitra in čista reka, leži majhna vas. Hiš ni več, kot je prstkov na rokah. Sredi vasi stoji cerkvica z belim in visokim zvonikom. Kadar sonce zahaja, se rdeči večerni žarki dolgo zadržujejo v oknih cerkvice. Prav blizu je gostilna. Kadar kmetje končajo delo na polju, se radi ustavijo v tej gostilni. Po napornem delu se malo odpočijejo; včasih tudi popijejo kozarec vina. En sam možak v vasi nič ne dela in poseda ves dan v gostilni. Pije tako dolgo, dokler se ne opijani, potem zapoje na glas in prosjači za denar, da bi lahko še naprej pil. Ko je bil mož mlad, je bil kovač. Otroci ga poznajo, zato tekajo za njim, kadar se pijan maje po cesti, in se mu smejijo. Mame se zelo hudujejo na otroke, pravijo, to res ni lepo, da vsak večer tekajo za pijanim človekom, toda nobena grožnja ne zaleže.

Tisti dan, ko je Tanca prišla z babico v vasico, pa se je zgodil čudež. Nekdanji kovač še dolgo ni bil pijan. Sedel je na travniku med otroki in jim govoril o tem, kako lepo hiško jim bo sezidal, če se mu ne bodo več smejali. Tudi Tanca je stopila med otroke. Neki fantek se je obrnil in jo vprašal:

„Od kod si ti?"

Vsi zbrani so se zazrli v Tanco, ki je zardela do ušes. Hotela je zbežati, toda stari kovač jo je zadržal.

„Nikar ne beži. Nihče ti ne bo odgriznil nosu. Povej, kako ti je ime in čigava si."

Tanca se je ojunačila in povedala, da je prišla z babico v vas na počitnice.

„Prav," je dejal kovač. „Pomagala boš graditi hiško."

„Hura," so zaklicali otroci. „Na gmajni jo bomo postavili. V njej bomo pekli krompir in vedrili, kadar bo deževalo."

Tanca se je napotila s skupino, pred katero je hodil stari kovač, po stezi proti gmajni. Kako lepo je bilo tam! Vse naokoli mehka zelena trava. Brž so se vsi spravili na delo. Nekateri so nosili deske, drugi so tekli domov po žeblje. Tanca pa je z deklicami privlekla kup lubja za streho. Stari kovač se ni zlagal. Spretno je sestavljal deske v tri stene, iz lubja pa je naredil streho. Še gobe ne rastejo po dežju tako hitro, kot je bila postavljena hiška. Vanjo so postavili mizico in klop, v stari železni pečki pa je veselo zaprasketal ogenj.

Družba je bila tako zaverovana v delo, da nihče ni opazil težkih črnih oblakov, ki so se pripodili nad gmajno. Šele ko je prvič zagrmelo, so se otroci spogledali in ugotovili, da je pridivjala nevihta. Pohiteli so v hiško, kajti debele kaplje so sledile prvemu gromu. Potem pa se je pričelo neurje, kakršnega ni pomnil niti stari kovač. V hiški so se otroci stisnili k njemu in brez besed čakali, kaj se bo zgodilo. Streha ni bila trdna in voda je pričela teči po prestrašenih otrocih. Tanca se ni upala niti zajokati. Mislila je na babico, ki jo išče po vsej vasi, zato je hotela steči v neurju čez gmajno k babici. Otroci pa so jo zadržali.

„Kaj ne vidiš, neumnica, da je reka preplavila bregove in da je vsa gmajna v vodi?"

Zdaj ni teklo samo s strehe, voda je vdirala tudi v pravkar zgrajeno hiško. Naglo je naraščala in najmanjši v zakloniščU je stal že do kolen v vodi. Grmelo in treskalo pa je še venomer. Zdaj Tanca ni mogla več krotiti solz. Jokali so tudi drugi.

„Pogum otroci," je zaklical stari kovač. „Spomnil sem se nečesa. Vse vas bom rešil. Močan sem kot konj. Saj sem vendar kovač. Stopimo iz bajtice in kar se da naglo splezajte na moja ramena. Saj veste, kaj mislim. Največji fant bo zajahal moja ramena. Njega bo zajahal drugi po velikosti, njega tretji. Najmanjši bo na vrhu. Zdaj pa le urno!"

Pohiteli so na plan, dež je curkoma lil in voda je še vedno naraščala, toda otroci so starega kovača razumeli in urno splezali nanj in potem drug na drugega. Na vrhu tega čudnega stolpa je sedela Tanca. Stari kovač je zabredel po vodi in stopal počasi in previdno proti vasi. Ljudje so že od daleč zagledali nekaj visokega in mnogi so mislili, da je voda odnesla cerkveni stolp. Nazadnje pa je babica opazila Tanco, saj je bila na vrhu premikajočega se stebra otrok. Vaščani so pomagali otrokom poskakati s kovačevih ramen, ki je vsej vasi pokazal, da je najbolj močan človek v vasi. Babica ni hotela poslušati, kar ji je pripovedovala Tanca. Strašno huda je bila, ker jo je pred nevihto zaman iskala po vsej vasi.

Stari kovač pa ni več zahajal v gostilno. Od tega dne je delal za tri in kadar se je z dela vračal domov, so ga otroci spoštljivo pozdravljali.

Zviti sodnik

Nekomu je doma izginila mošnja denarja. Ta človek je šel k sodniku ter dejal:

„Gospod! Sinoči mi je nekdo ukradel denar. V moji hiši živi veliko ljudi in prav nič ne vem, kdo bi bil vsega zaničevanja vreden."

Sodnik je velel:

„Ob sončnem zahodu naj se prebivalci tvoje hiše zglasijo pri meni; pokazal ti bom tatu."

Ko so se vsi zbrali pri sodniku, je le-ta spregovoril:

„Vsem bom zdajle razdelil enako dolge trstikove paličke, vsakemu po eno. Zjutraj mi jih boste vrnili. In vedite: tistemu, ki je ukradel denar, bo palička čez noč zrasla za dolžino palca."

Tat se je ustrašil, pričel je tuhtati, kako bi sodnika prevaril. Mislil je, mislil, pa je sklenil: Skrajšal bom paličko za dolžino palca. Čez noč bo zrasla in tedaj bo tolikšna kakor vse druge.

Zjutraj so vsi prišli k sodniku. Vsi so imeli enake paličke, samo eden je imel za palec krajšo.

„Glejte, kdo je ukradel denar!" je vzkliknil sodnik in velel vreči tatu v ječo.

Indijska pripovedka

Strah v pliberškem gradu

V pliberškem gradu je še sedaj neka soba, v kateri je svojčas hudo strašilo. Sredi tiste sobe je stala tedaj mogočna miza, okoli nje pa so sedeli okameneli vitezi.

Nekoč je prišel v grad mlad čevljar. Prosil je prenočišča, ker ga v mestu samem ni našel. Bil je namreč semenj v mestu, in vse gostilne so bile že polne.

„Tudi v gradu ni prostora," so mu rekli Pliberčani, „kvečjemu ti da graščak tisto sobo, v kateri straši; če se upaš, pa le poskusi svojo srečo!"

Čevljar je bil pogumen fant. Šel je na grad, kjer so mu res odkazali sobo z okamenelimi vitezi. Luna je sijala skozi okno, in čevljar si je prav dobro mogel ogledati neme bradače, ki so sedeli okoli mize. Zmolil je svojo večerno molitev in se vlegel k počitku. Ob polnoči ga je zbudila ura, ki je naznanila polnoč. V svoje začudenje je čevljar videl, kako so vitezi oživeli; začeli so kvartati. Vsak je imel pred seboj kup zlata. Izgubljeno igro so si plačevali s samimi zlatimi cekini. Čevljar je z zanimanjem gledal viteze. Tako ga je mikala igra, da je viteze vprašal, če bi tudi on smel igrati z njimi. Vitezi so ga povabili k mizi, in kvartanje se je nadaljevalo.

Sreča je bila čevljarju mila: kup zlata pred njim je postajal vedno večji. Še ni minila ura, ko si je priigral vse cekine, tako da vitezom ni ostal niti eden.

Tedaj je največji vitez vstal, ponudil čevljarju roko in rekel: „Vedi, fant, denar, ki smo ga danes zaigrali, je bil prigoljufan, zato nismo imeli pokoja in smo morali delati pokoro, dokler nas ne odreši človek s čistim srcem; to si ti. Tisočera ti hvala." Ko je vitez to izrekel, so vsi izginili.

Čevljar je gledal okoli sebe in ni več vedel, ali je sanjal ali se je ta dogodek res zgodil. Zato se je spet vlegel spat. Ko se je zjutraj prebudil, je videl, da polnočni dogodek niso bile prazne sanje. Na mizi so še ležali zlati cekini, ki si jih je priigral. Pravega veselja čevljar pa z denarjem ni imel, ker je vedel, da so ga vitezi prigoljufali. Zato je zlatnike na mestnem trgu razdelil med številne reveže, ki so bili za semenj prišli v Pliberk. Ko čevljar ni imel več nobenega cekina v žepu, je krepko poprijel svojo palico in nadaljeval svojo pot.

(Koroška pripovedka)

Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UKANA — Tone Svetina: UK

novo luknjo. Orlovu se je zasmilil in ni se čudil, da so ga krstili za Pajka, ker je bil tako droban. Le oči so mu motno žarele kot dva ognja pod razoranim čelom. Pajk, Orlov in tudi drugi, ki so bili dalj časa v brigadi, so bili videti mnogo starejši, kot so bili v resnici. Sicer pa pravijo, da leta niso merilo za starost, temveč življenjska izkušnja in biološke sposobnosti. Teh pa so imeli vsi, ki jim je uspelo, da so ostali živi, dovolj. Ko je Orlov to premišljeval, je umolknil in čakal, kaj bo dejal Pajk.

„Vojna je, Orlov," je mirno rekel Pajk. „Nove bomo dobili," je nadaljeval z upornostjo žilavega človeka, ki mu ne kloni duh, čeprav opleta kakor senca, bolan, lačen, izčrpan in samemu sebi laže, da je še močan, zdrav; in tako vzdržuje pokonci sebe in druge. „Tako je, Orlov, še celo mi, ki smo vajeni in ki ta boj dojemamo globlje kot novinci, dajemo iz sebe vse, da vzdržimo; razumljivo je, da je novincem vsaj od začetka zelo težko. Delati moramo z njimi. Držali bodo, ker morajo. Midva pa morava napraviti tako četo, kot je bila na Mohorju in Železnikih."

„Oh, Pajk," je zavzdihnil Orlov in položil brzostrelko čez kolena, „senca smo tiste čete! Takrat nas je bilo šestdeset in polovica starih partizanov. Danes pa nas je z Ano in kuharjem vred osemintrideset. Dali so nas v to sedlo, da pridemo k sebi, in obljubili sonam nove ljudi. Pa kaj to! Spremlja me slab občutek, da si vsak, kdor me vidi, misli: kaj je z Orlovom, da je zapravil toliko ljudi. Čete, ki se je prime smola, je ne zapusti kmalu. Vsak, ki pride vanjo, je vnaprej nesrečen in komaj čaka, da bi šel drugam."

„Ko sem bil sam, sem razmišljal o četi," je dejal Pajk in se naslonil na šotorsko krilo, pogrnjeno čez okop. „Saj veš, kaj ti dober kolektiv pomeni, dokler si v njem. Hudičevo pa se zaveš, ko si sam. Tak si kot ptica s pristriženimi perutmi. Brez moči, samo upanje te še drži pokonci. Le nazaj te vleče, čeprav bi lahko počival kakšen dan. To ti pravim zato, da boš razumel, kar ti hočem povedati: četa je živ organizem kakor telo; če oboli en sam del, to čuti celo telo. Ali veš komandir, kakšen občutek imajo tisti, ki so jim odrezali ude?"

„Ne morem si predstavljati tega. Verjetno pa grozen."

„Jaz sem govoril z našimi ranjenci. Včasih dobe občutek bolečine v nogi ali v roki, ki je nimajo. In te bolečine so obupne. Prav tako so za četo ljudje, ki so nekaj pomenili in jih ni več. Boli. Telo mora izgubo preboleti in jo nadoknaditi. Če pa v četo namesto dobrih ljudi dobiš godrnjače, imaš nove kužne klice. Novo bolezen. Četa je bolna. Če pogledava resnici v oči, smo sedaj bolna četa. In nekaj sva zato kriva tudi midva," je dejal Pajk z žalostnim, vendar kljubovalnim izrazom na licu. „Poslušaj! Z vsakim prstom sem živel za četo in kolektiv. Ko sta bila od Nemcev ubita oba borca sosednje čete, ki sta z menoj vred zaostala, sem ostal sam. Gospodar, pri katerem sem se skrival, me je povabil, da bi se zdravil pri njem še kakšen teden, pa sem bolan odšel naprej za brigado. In veš, kaj mi je rekel neki mlad zdravnik na diviziji. Da sem simulant in saboter. Povem ti, da bi ga ustrelil, če me ne bi eden od višjih, s katerim smo skupaj jurišali na Turjak, pomiril in mi preskrbel nekaj zdravil. Vidiš, kaj pomeniš v četi, tam, kjer te poznajo in kaj pomeniš tam, kjer te nihče ne pozna. Pa zavoljo tega nisem izgubil morale. Midva in še nekaj starih moramo spraviti četo na noge. Mi, Orlov, če smo komunisti, čeprav nas je ostalo bore malo." Iz njegovega glasu je zvenelo prepričanje in trdna vera, ki je prevzela tudi Orlova, ki je bil zelo dovzeten za vplive, posebno v kritičnih trenutkih.

„Jaz sem za to, Pajk. Želim si, da bi prišla švabska kolona v zasedo. Dobra zmaga bi vrnila moralo. In da spet pridemo na Gorenjsko in si naberemo novih fantov, sit sem že te preklete Idrije."

„Pusti to, Orlov. Ena borba ne ozdravi čete, začeti morava z ljudmi in odstraniti nevidni razkol, ki se je ustvaril. Ko sem bil sam, sem se namenil, da se bom s teboj odkrito pogovoril. Primož ima za seboj več ljudi kot ti. Mitraljezec je. Najtežje napore prenaša. Tih je, vsem za vzgled. Poleg tega pa je bolj pameten kot sva midva, čeprav svojega znanja ne razglaša in se ne napihuje. Če sta vidva na tihem v boju in on kljubuje, so ljudje z njim in ne s teboj. Avtoriteta položaja je tam, kjer poka, premalo. Vsak misli s svojo glavo."

Spogledala sta se. Pajk je brezobzirno dregnil v Orlovo rano. Orlov se je zaničljivo in užaljeno nakremžil: „Že dolgo vem, da si ti Primoževa potuha. Preveč ga zagovarjaš. Prav je, da si odkrit. Morda sem nekaj zagrešil, krivda pa je drugje. Ni vredno, da bi napihovala stvari. Raje se ne razgovarjava o tem, da se ne bom spet razjezil."

„Rešili jih bomo med seboj, preden se bodo vmešali drugi. Za stanje v četi, Orlov, boš prevzel del odgovornosti in tudi krivde," je dejal Pajk odločno in se zazrl komandirju v oči.

„Kdo pa bi se vtikal?" je razdraženo ugovarjal Orlov in bil pripravljen, da se sporečeta.

„Partija, Orlov."

Orlova je spreletelo, kot da ga je nekdo udaril v trebuh in ga pustil sredi ceste. Razdraženo bi rad usekal nazaj, pa kaj, ko ni bilo nikjer nikogar. Orlov je bil človek akcije, ki ga politika ni mnogo zanimala, partija pa je bila vsemogočna in anonimna sila, ki se ji je brez pomisleka pokoril. Zato se je umiril, preden, bi izrekel neumnost, zaradi katere bi se moral kesati. Prižgal je čik in se odkašljal. Šele ko je jeza minila in ko je ugotovil, da mu komisar želi samo dobro, je umirjeno nadaljeval:

(Nadaljevanje sledi)

Poslednji meteži ob Dravi

IVAN URANIČ - DRAGO

(Nadaljevanje)

Policisti so odšli iz goreče hiše. V kuhinji je zajokal komaj osem mesecev star Fridi. Policista sta pritekla še tja. Večji je dal brzostrelko manjšemu in mu ukazal, naj ustreli otroka. Vendar se je ta branil, zato je to storil sam. Krogle so ubile Fridija in zadele tudi desetletno Ančko, ki se je skrivala za šledilnikom. Zgrudila se je s prestreljeno roko in čeljustjo. Vse to je opazoval brat Ciril, ki je tičal skrit pod klopjo, in slišal, kako sta policista zadovoljno ugotovila: „Sie sind schon erledigt!" Mislila sta, da je mrtva tudi mala Ančka, nato pa sta odšla.

Ciril in mala Ančka, ki je ležala med ubitimi, sta za trenutek ostala nepremična. Nato sta skozi zadnja vrata zbežala iz kuhinje in se spustila v grmovje ob potoku, kjer sta se skrivala do jutra. Tam ju je zjutraj našla naša patrulja. To strašno noč je preživljala tudi sedemletna Malka, ki je padla zraven matere in negibno obležala tam z ranjenimi nogami. Patrulja je ranjeni sestrici obvezala in nato vse tri odpeljala k bližnjemu sosedu. Mali Ciril nam je pripovedoval o grozotah, ki jih je v svojem požganem domu preživel preteklo noč.

Tako je umirajoča rasistična moč, samo štirinajst dni preden je izdihnila, na Koroškem uničila še eno zavedno slovensko družino. Ni ga bilo starejšega koroškega partizana, ki ne bi bil poznal Peršmanove družine. Vsak partizan je bil tam prisrčno sprejet in postrežen z vsem, kar se je dobrega našlo v hiši. Tam smo se počutili kot doma. Peršmanovi otroci so poznali vsakega partizana po imenu. Prepevali so partizanske pesmi, nosili titovke in lesene puške. Kolikokrat so ti dečki stražili, medtem ko so partizani v njihovi hiši počivali, in brž obveščali, če so opazili kaj sumljivega. Zato smo onemeli ob tem, kar mo zvedeli od preživelih otrok in od patrulje.

Takih grozodejstev tudi od gestapovcev nismo pričakovali. Ob potrtosti smo se počutili kot sokrivci pri teh zločinih. Naslednjega dne smo se premaknili v Koprivno h kmetoma Kosu in Verdelju. Dotok novincev, zlasti vlasovcev, pa je bil vsak dan večji.

Nemci so 28. aprila začeli z novo ofenzivo. S prvim mrakom so kurirji odšli v bataljone. Kmalu po odhodu smo zaslišali streljanje z več strani. Okrepili smo patrulje in zasede ter odredili dežurno enoto, da bi drugi borci brezskrbno počivali. Pred zoro smo se od hiš umaknili v gozd. Patrulje, ki so se vračale, so poročale o sovražniku, ki se je v večjih kolonah približeval iz doline Koprivne proti jugoslovansko-avstrijski meji. Krenili smo prek grebena in se spet ustavili pri kmetu Mozganu. Na poti, ki vodi v Koprivno, smo postavili zasedo.

Zaklali smo vola. Mesar ga je še drl, ko je zaseda začela streljati na bližajočega se sovražnika. Ta je bil v premoči in je zasedo potisnil z grebena. Umikali smo se v dolino Lepene, jo prekoračili in se ustavili pri kmetu na majhnem grebenu med Lepeno in Remšenikom. Drugi dan navsezgodaj smo dobili sporočilo, da se iz Železne Kaple proti nam pomikajo velike kolone nemške vojske. Potegnili smo se na greben in z roba gozda opazovali doline in grebene, ki vodijo proti planini Olševi in Snežniku. Kmalu so izvidnice odkrile dolge nemške kolone. Začeli smo se vzpenjati na Olševo, sovražnik pa se nam je vse bolj približeval.

Ponoči je snežilo in za nami je ostajala sled. Ena nemških kolon nam je sledila, druge so hodile vzporedno z njo. Pod Marolčevim vrhom smo krenili po južnem pobočju. V gozdu je bilo še precej snega. Prišli smo na svežo gaz s sledovi nemških škornjev. Za trenutek smo se ustavili in preudarjali, kam kreniti. Bili smo prepričani, da so na grebenu pred nami že Nemci. Nazaj v dolino proti Železni Kapli nismo mogli. Sovražnik nas je obkrožil na majhnem prostoru. Odločili smo se za nadaljevanje po gazi, ki so jo naredili Nemci, in se za vsako ceno prebiti čez sedlo na solčavsko stran. Pri tej odločitvi mo se nekako spontano odločili, da gre v predhodnico skoraj ves komandni kader. Trdno smo bili prepričani, da bomo že v prvem naletu prebili sovražnikove položaje.

Vsi smo bili oboroženi z brzostrelkami, ki so bile pripravljene na strel. Vsa čutila so bila napeta do skrajnosti. Na vsakem koraku smo pričakovali kak nemški rafal. Tihotapili smo se kot volkovi, le tu in tam je pod nogami zaškripal sneg. Od napetosti nas je prevzela nervoza. Da bi že enkrat zaropotalo in pretrgalo to mučno negotovost!

Prvi v predhodnici je z roko pokazal v levo. Zagledali smo gaz, ki se je vzpenjala na majhen hribček. Dva borca sta krenila za nemško sledjo. Ko sta previdno pomolila glavi prek grebena, sta dvajset metrov stran opazila skupino Nemcev, ki so se z rokami, globoko potisnjenimi v žepe, nemirno prestopali po snegu. Niso nas slišali in ne videli, mi pa smo na greben postavili puškomitraljez, da bi v primeru potrebe vžgali po Nemcih.

Predhodnica se je približevala sedlu, kjer smo pričakovali zasedo. Ustavili smo se in prisluhnili, a nič nismo ne slišali ne videli. Gaz je zavila v levo in po cesti proti Kosovi kmetiji. Prek sedla se je pognal prvi, za njim drugi, tretji in vsi. Prehod smo zavarovali z zasedami in kolona se je varno premikala dalje. Kazalo je, da Nemcem ni bilo do srečanja z nami. Megle so se leno vlačile okrog Olševe in prikrivale naše gibanje, le včasih so se skoznje v dolini pokazale kmetije, okrog katerih so postopali nemški vojaki.

Zaradi zapadlega snega je bil naprej edini prehod čez sedlo na Olševi, kjer steza vodi iz Koprivne v Solčavo. V obsežnejših hajkah je bila tam vedno močna zaseda, nadejali smo se je tudi zdaj, toda ni je bilo. To je dokazovalo, da so Nemci natanko vedeli, kje se je zadrževala naša enota, zato so nas obkrožili na ožjem prostoru. Od tam pa smo se spretno izvlekli. Rešilo nas je to, ker mo naprej hodili kar po gazi, ki so jo pred nami naredili Nemci.

Popoldne smo se ustavili pri Mecesniku, na eni izmed redkih kmetij, ki so še ostale po dvakratnem požigu solčavske okolice. Čeravno so nas nemški oddelki neprestano zasledovali in napadali nismo mirovali. Sovražnika smo napadali z majhnimi skupinami, ki so se lahko gibale v bližini komunikacij in postojank.

Drugi ali tretji dan po prihodu h kmetu Mecesniku je prispela tja tudi patrulja prvega bataljona in pripeljala kakih trideset Avstrijcev in Nemcev. Nič kaj nismo bili navdušeni nad temi novinci, vendar jim tega nismo pokazali. Premišljevali smo, kam z njimi? Da bi jih razdelili po četah tretjega bataljona, nam ni bilo všeč. Slednjič smo ustanovili avstrijski bataljon, kamor smo vključili tudi Nemce, ki so bili v drugih enotah. Nastalo je vprašanje poveljstva za to novo enoto. Med našimi borci so bili le redki, ki so obvladali nemščino in bi bili hkrati sposobni za tako odgovorne dolžnosti. Končno smo ves komandni kader izbrali kar iz njihovih vrst, le za komisarja smo dali starega borca, tovariša Kosa, ki je bil izkušen politični delavec. Poleg tega je tudi nemščino tolkel za silo. Kos ni rad prevzel odgovorne in težavne funkcije, a primernejšega nismo imeli. Za komandanta je bil postavljen bivši nemški poročnik, ki je pred dobrimi desetimi dnevi prišel k nam z vso podrejeno policijsko posadko. Pozneje nam ni bilo žal, da smo tako ukrenili.

Zgodnje pomladansko sonce je ogrevalo južne strmine Olševe. Prav prijetno smo se počutili pred Mecesnikovo kmetijo.

Na dvorišču je z najmlajšo hčerko ležala ubita gospodinja . . .

Dne 6. maja mi je šifrantka sporočila, da ima nujen telegram. Prebral sem ga enkrat, dvakrat, nato tretjič in se skrivnostno smehljal. Nisem mogel verjeti črkam, kajti šele nekaj dni je minilo od Peršmanove tragedije in ofenzive, ki so jo uprizorili proti nam. Zdaj pa telegram s tako vsebino! „Avstrijska armada je kapitulirala. Dobite tanke in kamione in naravnost v Celovec. Tam morate biti pred Angleži!"

V štabu smo ponovno brali telegram, razmišljali in zopet brali, da bi pravilno razumeli, kaj zahteva od nas poveljstvo cone. Kamioni in tanki so bili še pri Nemcih, in sicer daleč. V bližnjih postojankah jih ni bilo, pa tudi kamioni so bili redki. Odločili smo se, da bomo takoj odrinili proti Celovcu in mimogrede razoroževali vse nemške patrulje. V hiši je zavladala skrivnostna tišina, le pisalni stroji so ropotali in pisali pozive, povelja bataljonom. Kurirji so kmalu odhiteli na vse strani. Njihove naloge niso bile lahke, kajti naše enote so se morale neprestano premikati in ceste, ki so jih morali prečkati, so bile pod sovražnikovim nadzorstvom.

Ob dvanajstih smo prisluhnili radijskim poročilom. Tokrat smo slišali, da je avstrijska armada res podpisala kapitulacijo. Med borci je zavladalo nepopisno veselje. Toda še vedno sem premišljeval, da svoboda morda še ni tako blizu, kot si predstavljamo. Spomnil sem se veselja ob kapitulaciji Italije, ko so mnogi mislili, da nas od svobode ločijo le še dnevi. Sicer je bilo zdaj drugače, toda vendarle . . .

Po kosilu smo odrinili v dolino Bele. V koloni je bilo okoli tristopetdeset mož. Posadki v Beli mo poslali kmeta s pismom za vdajo, vendar kmeta ni bilo nazaj. Mudilo se nam je, zato smo nadaljevali pot proti Obirju. Za nami je bilo že okrog trideset kilometrov hude poti.

Spet smo v postojanko pri Kališniku poslali domačina s pismom za vdajo in po daljšem počitku krenili proti postojanki. Nemci so pobrali nekaj opreme in jo popihali v močnejšo postojanko v Sele pri cerkvi. Videli smo le še zadnji del kolone, kako hiti proti Selam. Približali smo se postojanki in spet poslali poziv, naj se predajo.

(Konec prihodnjič)

Ob Dravi partizanska puška poči,
in po grobovih davno spavajoči
se dramijo: „Spet gre za staro pravdo!"
Pokonci! Z njimi! Zdaj se naj odloči!

Oton Župančič

Športni vestnik

ZA GORSKI POKAL NA DOBRAČU

Po svojem rekordu v poskušnih vožnjah na gorski cesti na Dobrač je postavil Beljačan Hans Ortner s časom 2:58,15 fantastičen hitrostni rekord v sobotni avtomobilski dirki, ki je štela za prvo avtomobilsko dirko evropskega gorskega pokala. Kakor pričakovano, je Beljačan na tej dirki zasedel tudi prvo mesto, saj je pri treningu dokazal, da lahko prevozi 6,2 kilometra dolgo progo v času pod 3 minutami, kar je do sobote veljalo za nedosegljivo. Hans Ortner, ki je v lanskoletni zadnji dirki za evropski pokal na Dobrču pravtako kakor letos bil zmagovalec in si je osvojil evropski pokal, je na Dobrču vozil avtomobil znamke Abarth, za katero deluje kot konstruktor že več kot šest let. V Turinu se je pričela njegova kariera dirkača, ko je vozil z avtomobili nove rekorde tako na gorskih cestah kot na krožnih dirkališčih. Čeprav je imel v lastni firmi hude nasprotnike (Pilone), je vendar bil vedno zmagovalec. Po zmagi na sobotni dirki pa velja Ortner tudi za favorita evropskega pokala v sezoni 1971.

Največjo hitrost te avtomobilske dirke je dosegel Avstrijec Reisch, ki je avtomobil znamke Alfa Romeo (Tipo 33/3) pospešil čez 190 km/h. Hans Ortner pa je 6,2 km dolgo progo prevozil v povprečni hitrosti 130 km/h. Za zmago je dobil devet točk, v celoti pa bo še sedem dirk, ki bodo veljale za gorsko evropsko prvenstvo. Zanimiva je bila tudi dirka v skupini formule tri, kjer je zmagal Erich Breinsberg pred avstrijskim rojakom Wernerjem Riedlom in Francozom Soukryjem.

1000 KM V MONZI

Pred 80.000 navdušenih gledalcev se je v nedeljo odvijala v avtodromu v Monzi peta avtomobilska dirka za svetovno prvenstvo konstruktorjev in prototipov. Zloglasnih 1000 kilometrov je v Monzi kot prvi prevozil avtomobil znamke Porsche s posadko Rodriguez/Oliver (Mehika/Velika Britanija). Tisoč kilometrov dolgo progo sta prevozila v rekordnem času 4:14:32,6 ur, kar pomeni nov hitrostni rekord s povprečjem 235,833 km/h. Drugo mesto je zasedla posadka Siffert/Bell (Švica, Velika Britanija), ki je pravtako vozila avtomobil znamke Porsche. Tretje mesto je zasedla posadka firme Alfa Romeo, de Adamich/Pescarolo (Italija/Francija), ki je v četrti tekmi v Brands Hatchu stavila zmagovalce. Na avtomobilski dirki v Monzi je sodeloval tudi znani Belgijec Jackie Ickx, ki pa je z Regazzonijem izpadel.

Po petih dirkah izmed enajstih, ki štejejo za svetovno prvenstvo, vodi firma Porsche s 40 točkami pred znamkama Alfa Romeo (23) in Ferrari (16). Na četrtem mestu je firma Chevrolet, ki je doslej zbrala 3 točke.

● Tenis

AVSTRIJA—HOLANDSKA

Avstrijska teniška reprezentanca je minuli teden odigrala v Grieskirchenu proti holandskemu moštvu mednarodno prijateljsko tekmo in zanesljivo zmagala z rezultatom 4:2. Prijateljska tekma je veljala za pripravo na tekmo v Davisovem pokalu proti Nemčiji v Augsburgu, ki bo naslednji mesec. V avstrijski reprezentanci je nastopil tudi Beljačan Hans Kary, ki je po mnogih nastopih in uspehih na tujem žel veliko priznanja.

Po nastopih v Grieskirchenu se je avstrijsko teniško moštvo odpravilo v Beljak, kjer nadaljuje s pripravami za tekmo proti Nemčiji. Zanimivo je, da avstrijsko moštvo v Beljaku trenira jugoslovanski trener Breskvar.

ZADNJI JAŠINOV NASTOP

27. maja se bo v Moskvi odvijala velika nogometna tekma, v kateri si bosta stali nasproti moštvo Sovjetske zveze in moštvo ostalega sveta. Nogometna tekma bo stala v znamenju slovitega ruskega vratarja Leva Jašina, ki bo do 27. maja sestavil tudi moštvo iz nogometašev svega sveta. Veliko si obeta Jašin od nogometašev iz Zvezne republike Nemčije, saj ima za svoje moštvo izbrane kar 4 Nemce (Franz Beckenbauer, Wolfgang Overath, Gerd Müller in Willi Schulz).

V nemških krogih pa se zadnje čase širi novica, da nemška nogometna zveza (DFB) za najboljšega vratarja sveta nima preveč razumevanja, saj ima v tem času na programu celotno kolo nogometnega prvenstva. Če se torej nemška nogometna zveza ne bo odločila prestaviti prvenstvene tekme na drugi dan, se bo moral Jašin odločiti igrati brez Nemcev. V tekmi 27. maja bo Jašin zaključil svojo slavno kariero kot nogometaš.

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

Poročila: 5.00 — 6.30 — 8.00 — 10.00 — 13.00 17.00 — 19.00 — 20.00 — 22.00 — 23.00 — 24.00.

Dnevne oddaje: (razen ob sobotah, nedeljah in praznikih): 5.05 Ljudske viže — 5.30 Kmetijska oddaja — 5.33 Ljudske viže — 5.40 Jutranja opažanja — 5.43 Pisane jutranje melodije — 6.00 Jutranja gimnastika — 6.35 Glasba in dobri nasveti — 6.45 Deželni razgled — 7.00 Glasbeni mozaik — 7.45 Lokalna poročila — 8.05 Godba na pihala — 8.15 Oddaja za ženo — 9.00 Za prijatelje stare glasbe — 10.05 Operetni koncert — 11.25 Oddaja za podeželje — 11.45 Za avtomobiliste — 13.05 Deželni razgledi — 13.30 Glasba po kosilu — 13.45 Slovenska oddaja — 15.30 Še vedno priljubljeno — 16.15 Ženska oddaja — 18.10 Odmev časa — 18.40 Šport — 18.45 Note in beležke — 18.55 Lahko noč otrokom — 19.03 Pregled sporeda — 19.05 Zabeležite si — 19.35 Melodija in ritem — 20.05 Deželna poročila — 22.10 Šport iz vsega sveta.

Sobota, 1. 5.: 6.10 Igra na orgle — 6.35 Maj je prišel — 7.35 Vesel začetek dneva — 8.05 Zveneč jutranji pozdrav — 8.15 Venček melodij — 9.00 „Delo", povest — 9.20 Ples pod mlajem — 10.30 Radijska pripovedka — 11.00 Dopoldanski koncert — 12.03 Za avtomobiliste — 13.30 Prvomajske prireditve — 14.00 Melodije Rudolfa Kattniga — 14.30 Voščila — 16.00 Dunajska glasba — 16.45 Majski praznik na Dunaju — 17.05 Plesna glasba — 18.00 Prvomajske slavnosti v Avstriji — 19.00 Šport — 19.30 Majski pozdrav — 20.10 Humor je adut — 21.30 Iz zgodovine avstrijskega filma — 22.20 Plesna glasba.

Nedelja, 2. 5.: 6.10 Igra na orgle — 7.35 Ljudske viže — 8.05 Kmetijska oddaja — 8.15 Kaj je novega — 9.00 Nedeljsko jutro brez skrbi — 10.30 Radijska pripovedka — 11.00 Dopoldanski koncert — 12.03 Za avtomobiliste — 13.10 Ogledalo Mestnega gledališča — 13.45 Iz domovine — 14.30 Voščila — 16.00 Za otroke — 16.30 To je moj Dunaj — 17.15 Plesna glasba — 18.00 Letalsko križišče Jadran — 19.00 Nedeljski šport — 19.30 Govori deželni glavar Sima — 19.40 Deželni razgledi — 20.10 Avstrijska rally — 21.15 Zveneča Avstrija.

Ponedeljek, 3. 5.: 5.05 Godba na pihala — 5.33 Ljudske viže — 9.00 Šola resno in veselo — 10.00 Žarišča svetovne politike — 10.45 Dragoceno kot zlato — 11.00 Ljudska glasba — 14.30 Knjižni kotiček — 14.45 Kulturni problemi Koroške — 15.00 Iz štajerskega glasbenega življenja — 16.15 Problematika šolskih ocen — 16.30 Za otroke — 17.10 Cirkus v žarišču — 18.00 Oddaja kmetijske zbornice — 19.35 Melodija in ritem — 20.10 Avstrijske radijske igre po letu 1945 — 21.30 Robert Stolz dirigira.

Torek, 4. 5.: 5.05 Godba na pihala — 5.33 Ljudske viže — 9.00 Pripovedke iz Avstrije — 9.30 Vesele note — 10.20 Prava beseda na pravem mestu — 10.45 Slavni skladatelji pripovedujejo iz svoje mladosti — 11.00 Ljudska glasba — 14.30 Nevarnosti spreminjanja okolja — 14.45 O načrtovanju življenja — 15.00 Prvič pred mikrofonom — 16.15 Problematika šolskih ocen — 16.30 Lovska latovščina — 16.45 Otroška telovadba — 17.10 Avstrijci o Avstriji — 18.00 Oddaja sindikalne zveze — 19.15 Na obisku pri koroških pihalnih godbah — 20.10 Orkestrski koncert.

Sreda, 5. 5.: 5.05 Pihalna godba — 5.33 Ljudske viže — 9.00 Pravljice za vas — 19.30 Vesele note — 10.00 Gledališče in koncert — 11.00 Ljudska glasba — 14.30 Koroška domovinska kronika — 14.45 Koroška pesem — 15.00 Ura pesmi — 16.15 Problematika šolskih ocen — 16.30 Operetni koncert — 17.10 V dunajski kavarni — 18.00 Oddaja industrije — 19.15 Jezik domovine — 20.10 Domovina je Evropa — 21.00 Za prijatelja planin — 21.15 Evropa v ljudski glasbi.

Četrtek, 6. 5.: 5.05 Godba na pihala — 5.33 Ljudske viže — 9.30 Vesele note — 10.00 Nesmrtno gledališče — 10.30 Potovanje z letalom — 10.45 Regionalno prostaško načrtovanje v Avstriji — 11.00 Ljudska glasba — 14.45 Zabeleženo na koroških cestah — 15.00 Iz knjige gostov — 16.15 Problematika šolskih ocen — 16.30 Leto otroškega vrtca — 17.10 Oddaja za vojsko — 17.50 Kako deluje naše pravosodje — 18.00 Oddaja obrtnega gospodarstva — 19.15 Kulturna prizma — 20.10 Gospa Venera jezdi za Avstrijo — 21.15 Iz domačega glasbenega ustvarjanja.

Petek, 7. 5.: 5.05 Godba na pihala — 5.33 Ljudske viže — 9.00 Zdravnik in ti — 9.30 Klavirska glasba — 10.00 Ernest Hemingway — 10.30 Zgodovinske osebnosti v glasbeni upodobitvi — 11.00 Ljudska glasba — 14.30 Aktualna reportaža — 14.45 Književnost iz Štajerske — 15.00 Zborovska glasba — 16.15 Žena v kmetijstvu — 17.10 Glasba za konec tedna — 18.00 Oddaja delavske zbornice — 19.15 Iz dobrih starih časov — 20.10 Koroško glasbeno življenje — 21.05 Podoba pokrajine — 22.20 Pogled k sosedu: Madžarska.

Slovenske oddaje

Sobota, 1. 5.: 7.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca.

Nedelja, 2. 5.: 7.00 Duhovni nagovor — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 3. 5.: 13.45 Informacije — Portret občine: Galicija — Iz kulturnega življenja koroških Slovencev.

Torek, 4. 5.: 13.45 Informacije — Športni mozaik — Arije iz znanih oper.

Sreda, 5. 5.: 13.45 Informacije — Žena, družina, dom.

Četrtek, 6. 5.: 13.45 Informacije — Koroška sinoda — Pesem povezuje — Za našo knjižno polico.

Petek, 7. 5.: 13.45 Informacije — Otroci igrajo in pojo.

RADIO LJUBLJANA

Poročila: 4.30 — 5.00 — 7.00 — 8.00 — 9.00 — 11.00 — 12.00 — 13.00 — 14.00 — 17.00 — 18.00 — 22.00 — 23.00 — 24.00.

Dnevne oddaje (razen ob nedeljah in praznikih): 4.30 Dobro jutro — 5.30 Danes za vas — 5.45 Informativna oddaja — 6.00 Jutranja kronika — 6.30 Informativna oddaja — 7.25 Pregled sporeda — 7.45 Informativna oddaja — 10.00 Danes popoldne — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.00 Na današnji dan — 12.30 Kmetijski nasveti — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Priporočajo vam — 15.00 Dogodki in odmevi — 16.00 Vsak dan za vas — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 19.00 Lahko noč otroci — 19.10 Obvestila — 19.30 Radijski dnevnik — 23.05 Literarni nokturno.

Sobota, 1. 5.: 4.30 Za praznik dela — 6.50 Danes za vas — 8.05 Veseli zvoki v majskem jutru — 9.05 Mladi pevci pojo o maju in pomladi — 9.35 Narodna zabavna glasba — 10.05 Snidenje za prvi maj, reportaža — 10.30 Mednarodne in domače delavske pesmi — 11.20 Slovenske pesmi o maju in veselju — 12.10 Čestitke za 1. maj — 13.30 25 let pozneje, reportaža — 14.05 S slovenskimi solisti — 15.05 Melodije za mladi svet — 16.00 Med meridiani ljubezni, literarna oddaja — 16.30 Po domačih krajih — 17.05 Lepe melodije — 17.15 Kozara, radijska igra — 18.30 Iz jugoslovanske zabavne glasbe — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Radio klub — 21.20 Panorama vedrih melodij — 22.20 Oddaja za naše izseljence — 23.05 S pesmijo v novi teden.

Nedelja, 2. 5.: 4.30 Dobro jutro — 6.50 Danes za vas — 8.05 Radijska igra za otroke — 8.45 Skladbe za mladino — 9.05 Srečanja v studiu 14 — 10.05 Še pomnite, tovariši — 10.25 Pesmi borbe in dela — 10.45 Voščila — 13.30 Nedeljska reportaža — 13.50 Z domačimi ansambli — 14.05 Igrajo pihalni orkestri — 15.05 Z našimi solisti v opernem svetu — 15.30 Kranjec-Mejak: Povest o dobrih ljudeh, radijska igra — 16.45 Nedeljsko športno popoldne — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Zabavno glasbena oddaja — 22.20 Zaplešite z nami — 23.15 Jazz za vse.

Ponedeljek, 3. 5.: 6.50 Rekreacija — 8.05 Priljubljena dela iz lahke glasbe — 9.05 Revija domačih zvokov — 10.05 Pogled nazaj in naprej, reportaža — 10.25 Jugoslovanski pevci zabavne glasbe — 11.20 Iz jugoslovanske simfonične literature — 12.10 Koncert vedrih melodij — 13.30 Popevke evropskih narodov — 14.35 Voščila — 15.05 V svetu opernih melodij — 16.40 Čez polja in potoke — 17.05 Ples ob petih — 18.00 Dostojevski: Ne želi svojega bližnjega žene, literarna oddaja — 18.40 Zabavni orkester RTV Ljubljana igra lepe melodije — 19.15 Z ansamblom Lojzeta Slaka — 20.00 Giacomo Puccini: Turandot, opera — 22.20 Za ljubitelje jazza — 23.05 Josip Murn: Pesmi — 23.15 Od popevke do popevke z jugoslovanskimi pevci.

Torek, 4. 5.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.10 Glasbena matinenja — 9.05 Radijska šola — 9.35 Pesmi Marjana Vodopivca na stara narodna besedila — 12.10 Iz Gotovčeve opere „Ero z onega sveta" — 12.40 Pihalni orkestri na koncertnem odru — 14.[illegible] Moj svet je glasba — 14.40 Mladinska oddaja — 15.40 Pianistka Zdenka Novakova — 16.40 Rad imam glasbo — 17.10 Popoldanski simfonični koncert — 18.15 V torek nasvidenje — 18.45 Svet tehnike — 19.[illegible] Z ansamblom Franca Fereta — 20.00 Prodajalna melodij — 20.30 Zbiralec misli, radijska igra — 21.[illegible] Lahka glasba — 22.15 Sodobni hrvaški skladatelji — komorne glasbe — 23.15 S popevkami po svetu.

Sreda, 5. 5.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Operna matinea — 9.05 Nenavadni pogovori — 9.25 Iz glasbenih šol — 9.40 Pojeta Gabi Novak in Krunoslav Slabinac — 12.10 Igra violinistka Jelka Staničeva — 12.40 Po domače — 14.10 Zabavna glasba — 14.35 Voščila — 15.40 Claude Debussy: Iberia — 16.40 Na obisku v studiu 14 — 17.10 Jezikovni pogovori — 17.25 Naša glasbena galerija — 18.15 Iz Borodinove opere „Knez Igor" — 18.30 Naš razgovor — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Koncert komornega orkestra slovaškega radia — 22.15 S festivalov jazza — 23.[illegible] Mala panorama belgijske lirike — 23.15 Popevke jugoslovanskih avtorjev.

Četrtek, 6. 5.: 6.50 Beseda na današnji dan — 8.[illegible] Glasbena matineja — 9.05 Slog zrelega realizma — 9.35 Slovenski pevci zabavne glasbe — 12.10 [illegible] opere „Boris Godunov" — 12.40 Od vasi do vasi — 14.10 Pesmi mladih — 14.30 Berlinski simfoniki — 14.45 Mehurčki — 15.40 Pesmi iz starega sveta — 16.[illegible] Portreti skladateljev lahke in zabavne glasbe — 17.10 Koncert po željah poslušalcev — 18.30 Godala v ritmu — 18.45 Kulturna kronika — 19.15 Z ansamblom Silva Štingla — 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Literarni večer: Björnstern Björnson — 22.15 Iz opusov Albana Berga in Sergeja Prokofjeva — 23.05 Afriške pesmi — 23.15 Jazz iz Čekoslovaške — 23.40 Od popevke do popevke.

Petek, 7. 5.: 6.50 Rekreacija — 8.10 Operna matineja — 9.05 Radijska šola — 9.35 Slovenske narodne — 12.10 Lahka koncertna glasba — 12.40 Z ansamblom Lojzeta Slaka — 14.10 Iz albuma skladb za mladino — 14.35 Voščila — 15.35 Napotki za turiste — 16.40 Rad imam glasbo — 17.10 Človek in zdravje — 17.20 Operni koncert — 18.15 Dvorakov kvintet in kontrabasist František Pošta — 18.50 Ogledalo našega časa — 19.15 Z ansamblom Zadovoljni Kranjc — 20.00 Poje zbor francoske RTV — 20.30 Tops-pops — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih — 22.[illegible] Besede in zvoki iz logov domačih — 23.15 Jazz pred polnočjo.

TEČAJ ZA KMETE

Dom v Tinjah vabi na tečaj za kmete v nedeljo 2. maja 1971 ob 8.30 uri.

Kmetijstvo se nahaja že nekaj desetletij v silovitem procesu preoblikovanja in prilagajanja na spreminjajoči se razvoj industrijske družbe. Racionalizacija — koncentracija — specializacija — produktivnost — višji življenjski standard; to so gesla današnje industrijske dobe, ki v vedno večji meri vpliva tudi na kmetijstvo z vsemi gospodarskimi, socialno-družbeno-političnimi posledicami.

Spored predavanj:

Kaj nam lahko koristi kmetijska zbornica (zbornični svetnik Mirko Kumer);

Naloge modernega zastopstva kmečkih interesov (kmet. svetovalec inž. Nace Nachbar);

Položaj kmetijstva v sodobnem času in razvojne tendence v bodočnosti (dipl. inž. France Gröblacher).

Dipl. inž. Pepi Maurer: Gozdarstvo v ugodnem razvoju.

Zaključek ob 17. uri.

Prispevek za tečaj šil. 20 ter za kosilo in malico šil. 40.

TV Avstrija 1

Sobota, 1. 5.: 16.15 Za otroke — 16.40 Pes in mačka — 16.50 Za družino — 17.35 Literatura na ploščah — 18.00 Tedenski obzornik — 18.20 Otrokom za lahko noč — 18.25 Kultura aktualno — 18.55 Ljudska glasba in običaji v Avstriji — 19.25 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 20.10 Šport — 20.15 V lastni zadevi — 21.15 Šport — 21.45 Čas v sliki — 22.00 Kako se ukrade milijon, kriminalna komedija.

Nedelja, 2. 5.: 15.00 Za otroke — 15.30 Kontakt — 16.00 Motocros — 17.15 Spotlight — 18.05 Otrokom za lahko noč — 18.10 Bonanza — 19.00 Čas v sliki in vprašanje tedna — 19.30 Šport — 20.15 Kraj zločina — 21.45 Čas v sliki — 22.00 Iz moje knjižnice.

Ponedeljek, 3. 5.: 18.00 Teletest — 18.20 Otrokom za lahko noč — 18.25 Slike iz Avstrije in Južne Tirolske — 18.50 Iz otroških dni filma — 19.16 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Omer paša — 21.05 Poštni predal 7000 — 21.20 V boksah — 22.20 Čas v sliki.

Torek, 4. 5. 18.00 Angleščina — 18.20 Otrokom za lahko noč — 18.25 Kultura aktualno — 18.50 Yancy Derringer — 19.16 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Spomini na „Bounty" — 21.15 Drzni Amerikanec, filmska komedija — 22.25 Čas v sliki.

Sreda, 5. 5.: 10.00 Koledarij — 10.30 Združena Evropa — 11.00 Drzni Amerikanec, filmska komedija — 12.40 V boksah — 16.30 Iskalci zaklada — 17.10 Mednarodni mladinski obzornik — 17.30 Za družino — 18.00 Francoščina — 18.20 Otrokom za lahko noč — 18.25 Slike iz Avstrije — 18.50 Televizijska kuhinja — 19.16 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Varstvo spomenikov — 21.15 Spletkarka ali zakon z omejenim jamstvom, komedija — 22.40 Čas v sliki.

Četrtek, 6. 5.: 10.00 Instrumenti tehnike — 10.30 Slike zveznih dežel: Predarlska — 11.00 Britanska literatura — 11.30 Mali svet velikih čudežev — 12.00 Na obisku pri Seppu Schmölzerju — 18.00 Italijanščina — 18.20 Otrokom za lahko noč — 18.25 Športni mozaik — 18.50 Debelko in Omejenko — 19.16 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Zadostuje poziv, pridem na dom, filmska komedija — 22.05 Čas v sliki — 22.20 Ex Antiques.

Petek, 7. 5.: 10.00 Zvok iz človeške roke — 10.30 Arhiv mesta Dunaja — 11.00 Zadostuje poziv, pridem na dom, filmska komedija — 18.00 Novo iz kmetijstva — 18.20 Otrokom za lahko noč — 18.25 Slike iz Avstrije — 18.41 Oddaja gospodarske zbornice — 18.50 Bunny in tovariši — 19.16 Pregled sporeda — 19.30 Čas v sliki — 20.06 Šport — 20.15 Komisar: Mrtvec iz sobe 17 — 21.15 Načrtovanja in gradnja mest — 22.15 Čas v sliki — 22.30 Na poti ob koncu tedna.

TV Jugoslavija

Sobota, 1. 5.: 10.00 Ko je pomlad — 11.00 Koncert godbe Ljudske milice — 11.25 Proslava v Labinu — 16.00 Prazniční zvoki, koncert orkestra Jugoslovanske armade — 16.30 Holandski dragulji — 17.00 Obzornik — 17.15 Košarka — 20.00 Dnevnik — 20.35 Glasbene domislice — 21.55 Rezervirano za smeh — 22.25 Nepremagljivi — 23.15 Kažipot — 23.35 Poročila.

Nedelja, 2. 5.: 8.55 Madžarski pregled — 9.30 Po domače — 10.00 Kmet. oddaja — 10.45 Mozaik — 10.50 Otroška matineja — 11.45 Mestece Peyton — 12.35 Kažipot — 18.20 Hugo in Jožefina, švedski film — 20.00 Dnevnik — 20.35 Festival festivalov — 21.30 Košarka — 23.00 Videofon — 23.15 Športni pregled — 23.45 Poročila.

Ponedeljek, 3. 5.: 10.05 Anton Ingolič: Tajno društvo PGC, mladinska igra — 10.15 Koncert vojaškega orkestra — 15.40 Trije rokomavhi — 16.05 Risanka — 16.20 Mladi za mlade — 17.05 Obzornik — 17.20 Košarka — 17.55 Mozaik — 18.05 Košarka Jugoslavija—Sovjetska zveza — 20.00 Dnevnik — 20.35 Nočni koncert — 21.30 Ustavna razprava — 21.45 Kako smo postali družina, reportaža — 22.25 Poročila.

Torek, 4. 5.: 9.35 Šolska oddaja — 11.00 Osnove splošne izobrazbe — 14.45 Šolska oddaja — 15.55 Vrtec — 16.45 Madžarski pregled — 17.45 Velika doktorska pravljica — 18.00 Risanka — 18.15 Obzornik — 18.30 Stare krčme — 19.00 Mozaik — 19.05 Samoupravljanje — 19.30 Starši in otrok — 19.40 Za boljši jezik — 20.00 Dnevnik — 20.35 Najprej jaz, potem drugi, italijanski film — 22.25 Nokturno.

Sreda, 5. 5.: 8.15 Šolska oddaja — 15.50 Kongres samoupravljavcev — 19.30 Športna oddaja — 20.00 Dnevnik — 20.35 Jiri Sequens: Brzojavka iz Neaplja — 21.35 Gilbert Becaud — 22.15 Poročila.

Četrtek, 6. 5.: 9.35 Šolska oddaja — 14.45 Šolska oddaja — 16.10 Osnove splošne izobrazbe — 16.45 Madžarski pregled — 17.15 Pika Nogavička — 17.45 Kongres samoupravljalcev — 18.15 Obzornik — 18.30 Skrivnosti živali — 19.00 Mozaik — 19.05 Enkrat v tednu — 19.20 Vse življenje v letu dni — 20.00 Dnevnik — 20.35 Pariška komuna — 21.25 Luigi Pirandello: Moj svet — 22.55 400 let slovenske glasbe: Danilo Švara — 22.55 Poročila.

Petek, 7. 5.: 9.30 Šolska oddaja — 15.40 Osnove splošne izobrazbe — 16.10 Madžarski pregled — 17.00 Vijavaja-ringaraja — 17.45 Kongres samoupravljavcev — 18.15 Obzornik — 18.30 Zabavno glasbena oddaja — 18.45 Variete — 19.00 Mestece Peyton — 20.00 Dnevnik — 20.35 Tujec na vlaku, ameriški film — 22.15 Rdečilo, glasbena oddaja — 22.45 Poročila.

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič; odgovorni urednik: Andrej Kokot; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt — Celovec, Gasometergasse 10, tel. 85-6-24. — Tiska: Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje.